

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesec.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 8.

15. avgusta 1861.

X. tečaj.

Pridiga za 16. pobinkoštno nedeljo.

(Nedelj in praznikov slabo posvečevanje; gov. J. Š.)

„Ali se sme v saboto ozdravljati?“ Luk. 14, 3.

V v o d.

„Ali se sme v saboto ozdravljati?“ vpraša po današnjem evangelji Kristus farizeje. Kaj pravite, ali je Kristus volje bil, se od farizejev kaj naučiti? Ali morda On, nar viši postavodajavec, ni vedel, kaj mu je storiti, in kaj opustiti? O ne, dobro je vedel, kako gre saboto praznovati; s tem vprašanjem je le hotel hinavskih farizejev neko zmoto ovreči. Mislili so namreč, da je greh, tudi nar potrebniše opravila, ja clo dela milosti in ljubezni o sabotih opravljati. Čudovito ozdravlja naš Odrešenik revne sirote, uboge bolnike, naj si bo delavnik ali praznik; hudobni farizeji pa mu zato očitajo, da praznikov ne spoštuje, ter ga hočejo s tem pri ljudstvu ob zaupanje djati in ljudi na-nj nadražiti.

Ko bi pa — uprašam — Zveličar naš dandanašnji kakor nekdej med judi, tako zdaj vidno med nami živel, ali bi mu bilo pač treba, kaj takega se bati in tako popraševati? Mislim da ne. Zakaj, kakor so nekdej judje pravo pot zgrešili in na stran zašli, tako se tudi mi prave steze ne deržimo, pa le tako, da smo na nasprotno stezo zašli. Judje so hotli preveč storiti, ter so še clo za greh imeli, dela milosti o sabotah opravljati; dandanašnji pa marsikteri kristjani le premalo storijo, in praznikov svetih ne spoštujejo. Leni in zanikerni kristjan sv. Gospodove dni le postopa in tako ta sveti čas zapravlja; nečimerni posvetnjak pa igra, pijančuje, nespodobne in nesramne dela doprinaša, in Bogu nečast dela; — in lakomnik pa noče počivati, on dela in kupčuje in žali Gospoda, ki je

praznik postavil, in sam po stvarjenju sedmi dan počival. In ko bi vendar še nekteri k sv. maši ne prišli, bi skorej v marsikterem kraju med praznikom in delavnikom razločka ne bilo. Zatorej rečem:

O nedeljah in praznikih bi imeli Boga nar bolj častiti, pa glej, ravno te dni ga nar bolj žalimo; dosti je kristjanov, ki I. ne samo Bogu posvečnih dni prav ne praznujejo, temuč, II. jim clo nečast delajo. Poslušajte!

Razlaga.

I. Nedelje in prazniki so Gospodovi dnevi; torej jih moramo pa tudi Njemu v čast obračati. „Spomni se, da saboto praznuješ“ nam Bog sam zapové (Exod. 20.). Sabota je bila od nekdej od Boga zapovedan praznik. Ker so aposteljni v čast Kristusovega ustajenja namesto sabote nedeljo praznovati zapovedali, in mati kat. cerkev tudi še nekatere druge praznike nam praznovati ukazala, imamo sv. nedelje in zapovedane praznike praznovati. Res je scer, da Boga častiti in za zveličanje svoje duše skerbeti smo vsaki čas dolžni, zakaj ravno zato nas je Bog ustvaril, da ga spoznamo, častimo, ga ljubimo, molimo, in tako enkrat večno življenje dosežemo. Bog pa vé, da mi po izvirnem grehu oslABLJENE stvari se le rade v posvetno preveč zamislimo, v časno zarijemo in tako preradi na svoje zveličanje pozabimo; torej je pa tudi ravno sleherni teden poseben dan odločil, da nam, kakor sv. Gregor pové, priložnosti ne manjka, vso škodo, katero smo cel teden v skerbi za svoje zveličanje vterpeli, spet popraviti in poravnati (L. II. Ep. 3.). Iz tega vidimo, da je namen praznikov in sv. nedelj, naj Bogu o takih dnéh toliko bolj za spodobno čast in hvalo skerbimo, in pa obilniši za zveličanje svoje duše skerbimo.

Zdaj naj mi pa še kdo reče, da tisti tretjo božjo zapoved že zadosti spolnuje, ako le vsako nedeljo in vsak zapovedan praznik suho sv. mašo sluša, drugega pa nič. Mar niso besede zapovedi dovolj zastopne in jasne, da imamo namreč ves dan, ne pa le samo ene ali dveh ur praznovati? Nespametni kristjani pa mislijo, da so že zadosti storili, ako le samo sveto mašo slišijo, in se morda še clo izgovarjajo, da nam cerkev več ne zapoveduje. Res, da druga cerkvena zapoved le samo

od sv. maše govori, ali ste pa že tudi pomislili, kdo jo je primoral, to zapoved dati? Ali ni žalostno zadosti, da je zavolj zanikernosti in prešernosti nekterih kristjanov primorana bila, to z zapovedjo vказovati, kar bi imel slehern kat. kristjan nar bolj goreče in pobožno opravljati, in jim božje službe nar imenitniši del tudi nar bolj in narprej priporočevati? Če pa cerkev le samo od nar imenitnejšega dela božje službe govori, ne smete misliti, da bi potem drugih treba ne bilo; temuč želí in velí, naj se tudi druge dobre dela ta dan opravljajo, kakor pridige in kerš. nauki, večernice, litanije in sv. rožnikranc moli, Kristusovo terpljenje premišljuje, dobre bukve berejo, sv. zakramenti prejemajo, nevedni podučujejo, bolniki obiskujejo itd. To glejte, to je volja sv. cerkve, in ravno zato je take dni toliko lepih sv. opravil napravila; zato je tudi hlapčevske dela, somnje, očitne pravde in sploh vse dela prepovedala, ktere človeka preveč raztresejo in od božje službe zadržujejo.

Tako bi se imeli prazniki praznovati. Če se pa nekoliko ogledamo, kako da nekteri kristjani dandanašnji praznike praznujejo, jih hvaliti gotovo ne moremo. Naj bo nedelja ali praznik, človek od opravil ne neha, če ga tudi od božje službe zadržujejo. Če imata dva kaj porajtati med seboj, rajtingo na nedeljo odložita. Če kdo kakšno pot ali kako opravilo kje drugod ima, v nedeljo se bo odpravil. Se je treba zastrán kake ženitve ali pogodbe pomeniti, se nedelja za pogovor odloči. Ima kdo kako reč prodati, v nedeljo jo na somenj ponese. Kratko in malo: Ljudje so zadovoljni, da se le dela na polju in v gori zderžujejo, da ne sejejo in ne orjejo, ne mlatijo in ne kosijo, vse drugo, mislijo z lahko vestjo smejo opravljati. — Jes pa vprašam: Ali se to pravi praznik praznovati? Če se to sme praznovanje praznika imenovati, se tudi zemlja sme za nebesa imeti! Gospod Bog pa pravi (Exod. 20.) „V saboto se ne smeš nobenega dela lotiti, ne tí, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj posel, ne ptujec, ki je v tvoji hiši, ne tvoj vol, ne tvoje živinče“. — Zamore le kdo razločniši in zastopniši govoriti, kaj za nedeljo gre, in kaj ne, kakor Bog sam s temi besedami. Pojdi tedej le, samopridna duša! in vozi žito iz mlina in v mlin; le nosi sadje in druge pridelke na somenj,

le vkažete svojim poslom hlapčevske dela in vse to v svetih gospodovih dneh; toda glej in dobro zamerčaj, da božjo jezo nase kličeš, ktero bo on po vsi pravici na te izlil, kakor že nekdanj po preroku Jeremiju (18.) proti rekoč: „Ako me ne bote poslušali, in zapovedanih praznikov ne posvečevali, bom drugi praznik nad vas poslal. Ogenj hočem vžgati vsred vaših mestnih vrat, ki se bo okrog in okrog izlil in hiše žgal. Kričali bote, skupej vreli, vodo nosili, in ogenj pogasiti priprave delali, pa zastonj; vaš trud in vaše delo ne bo teka imelo, in toliko in tako dolgo bo ogenj divjal, da se vse v pepel spremeni“. — In po preroku Ezechielu gospod govori: „Oskrunili so praznike moje, zato sem sklenil, svoj serd nad nje razliti, ter jih vse končati. Tako se glasi Gospod Bog v stari zavezi po svojih prerokih; in kaj pravite, ali ta stari Bog še živi, ali mar ne več? Ali pa morda za praznike naše sv. cerkve manj skerbi, kakor za praznike stare postave? O ne motite se! svetejši in svetejši so naši prazniki od praznikov starega zakona!

In če vam še vse to ni zadosti, naj vas vsaj nesreče spametovajo, ki nam jih Gospod Bog v svoji jezi pošilja, ker praznikov Njegovih ne spoštujemo. Ali pa morebiti mislite, da so boleznj, ki nas obiskujejo, gole naključja, ali pa, da toča kar tje v en dan iz neba pada, Oče nebeški bi se pa za to kaj zmenil? „Nedelje in prazniki se malo posvečujejo, govori sv. Vincenci, in odtod toča in suša izvirate“. Kakor nam to tudi še razvidniši Mozes v III. bukvah (26) dopoveduje.

Toda jes govorim in skazujem, ali pa ne bo mar moja beseda zastonj? Ali bote od zdaj zanaprej praznike in sv. nedelje bolj spoštovali? Tega scer ne vem, to pa vem, da nekteri sv. praznikov ne samo ne spoštujejo, temuč jim še prav nečast delajo; od tega pa v drugem delu.

II. Nedelje in praznike so prvi kristjani nekdanj dni svetosti in čistosti imenovali. Redek je bil med njimi, da bi tak dan sv. rešnjega Telesa ne bil zavžil, nobenega nisi dobil, da bi bil od pridig vtekel; ni ga bilo, da bi ne bil cel dan v molitvi in v doprinašanju dobrih del prebil. Bil jim je zares tak dan, dan čistosti in svetosti. Toda, usmili se Bog! kam smo prišli? Doživeli smo žalostno dobo, od ktere prerok prerokuje,

da se bodo prazniki spremenili iz Bogu posvečenih dni v dni nečastne in sramotne, v žalostne dni keršanstva, o katerih se božje zapovedi prederžniši lomijo, in Bogu večja nečast dela, ko kdaj: „Prazniki so se jim v žalost spremenili, njih sabote so se v sramoto prevergle in njih slava (časť) je konec vzela“ (1. Mach. 1.)

In glej, kako resnično se to spolnuje dandanašni. O praznikih in svetih nedeljah se v družbe shajajo in igrajo, kvantajo, klafajo, nesramno norčujejo, popivajo in pojedajo, ter hudobije doprinašajo, da si jih izreči ne upam. Nekdaj so neverniki svoje praznovanja z gerdimi igrami in nesramnimi razuzdanostmi pričenjali, ni čuda! ker so namreč njih nesramni prazniki tudi nesramnim bogovom Veneri, Bachusi, Flori itd. v čast postavljeni bili! Sv. nedelje pa in prazniki kristjanov so postavljeni v spomin nar imenitniših skrivnost sv. vere, v čast preciste, neomadeževane device Marije in svetnikov božjih, ki so čisto in spokorno živeli, doprinašali dobre dela, Bogu služili in tako večno zveličanje si prislužili. O kolika nečast za kristjane, ki v take dni, namesti Bogu služiti, svetnike častiti in po njih zgledu za zveličanje svoje duše skerbeti, gerde nevernike posnemaje pregrešne dela doprinašajo in hudiču služijo. Ali se praznik tako posvečuje? Ali se ne pravi to gospodov dan v posvetni dan preoberniti, v hudičev dan prevreči? „Sram me je povedati, govori sv. Leo, več se stori take dni peklenskim duhovom, kakor aposteljnem v čast“.

Ko je še nekdanj o prvih časih keršanstvo lepo cvetelo, so kristjani z veliko gorečnostjo ob nedeljah in praznikihih v božje zbirališče hiteli, tam svojo vest očistit, se svojih grehov znebit in tako iz sužnosti hudičeve rešit. Ajdi so jim zavolj tega po življenji stregli, jih v ječe metali in hudo mučili; pa vsega tega se niso trohice bali: hodili so v sv. cerkev, opravljali svoje molitve in druge dobre dela. Zdaj pa, o mili Bog! ravno o takih dneh nar bolj hudiču služijo, ker hudobije doprinašajo, kakor da bi bili od hudobe obsedeni. In hudoba jih vleče v jezero neizrečenih hudobij in od tod v brezno večnega ognja, ter jih ondi vtopi (Apoc. 19.)

Dokler se človek med tednom pridno svojega dela derži, je pobožen, pravičen in bogaboječ. Naj si že s šilom ali

šivanko svoj živež služi, naj si s plugom in brano kruh prideluje, naj si s kladvom in kleščami svoje življenje ohrani, naj si s kupčijo in barantijo sebe in svoje prereja, naj se po tem ali unem poti preživlja, ako to z voljo in dobrim namenom opravlja, vse je Bogu dopadljiv dar, s komur ga vredno časti, sebi pa obilno zasluženje nabira, od kterega bo nekđaj večno zveličanje žel. — Pa glej, komaj nedelja ali praznik napoči, že je satan pripravljen, v praznem mlinu svoje žito na kamen vsuti, iz kterega se černi kruh pohujšanja, razuzdanosti in drugih pregreh melje.

„O nespametno ljudstvo, zdihuje zatorej sv. Bernardin Sienski, ves teden se trudite in delate za revno telo, v praznik pa se pehate in pogublujete svojo nesrečno dušo“ — (Tom. 2. Dom. 1. Quadr. Serm. 10.) Ne Bog, ne cerkev nam ne vkazujeta, da bi ravno cel dan premolili. Nobeden ti ne brani, v pobožni tovaršiji, spodobno se pogovarjati ali spodobno veselje vživljati in si serce razveseljevati, in terde žule izdelanih rok ohladiti — pa glej, da grešil ne boš. Ako ti je pretežko, ves sv. dan v molitvi pri božji službi prebiti, glej da vsaj veči in imenitniši del sv. dni Bogu v čast in svoji duši v zveličanje obračaš. Saj menda vunder nisi toliko nespameten, da bi mislil, Gospodov dan se le s tim oskrunuje, da delaš, ne pa s tim, da grešiš. Poslušaj sv. Tomaža, kako govori; on pravi, da tretjo božjo zapoved hujši prelomi, kdor o praznikih pregrehe doprinaša, kakor kdor o praznikih svoje dela opravlja. (2, 2. 9, 122. art. 4. ad 3.) Zakaj kdor dela, ta opravlja opravilo, ktero samo na sebi ni pregrešno, temuč le take dni prepovedano in božjo službo zaderžuje in opovira, kdor pa greši, delo stori, ktero je že samo na sebi pregrešno, in vsigdar prepovedano — in kterega ne škof, ne papež, in tudi cerkven zbor, ja Bog sam dovoliti ne sme. Če se pa že nedeljam in praznikom z grehi sploh velika nečast godí, se jim še toliko več z nesramnim plesom. Poslušajte, kaj sv. Avguštín od tega pravi: „Kar mene tiče, govori ta sv. učenik, sem terdne misli, da bi taki kristjani vse bolj ravnali, ko bi namesti plesati, cel dan na polji grebli in kopali“. Glejte torej, terde poljske dela se mu toliko napčne ne zdejo, kakor ples. Kaj bi bil še le djal, ko

bi bil vse nespodobnosti vidil, ki se dandanašni med plesom godé, naj bi priča bil tolikih nespodobnih pogledov, nesramnega poželenja, gerdih besed in drugih gerdobij, ki se med plesom godé, in ki so satanove limance nedolžnosti v spodtiko in smert.

Je li to posvečevanje praznikov? Misliš, ako ne koplješ in ne orješ, zraven pa hudobijo s polno mero piješ in pregrehe curkoma v sé vlijaš, da s tem Bogu služiš, svetnike častiš in praznike posvečuješ? Terda skorja ti je vest obrasla, če tega ne spoznaš! Sv. Ciprijan, sv. Krizostom in tudi Tertulian enoglasno terdijo, da so ples in posvetne norčije šola vseh nesramnost, jame vseh nespodobnost, studenec vse gerdobije, smert poštenega zaderžanja, koló vseh hudobij, kjer se satan sam v sredi verti. Pa porečete: „Pošten ples vender ni tolika pregreha?“ Tudi jes sem vaših misli. Le okoljščine, ki se mu pridružijo, pohujšanja, ki iz njega lahko izvirajo, nevarnosti, ktere ga obdajajo, in to, kar se prerado po plesu godí, to je velik strašen greh. Premislite sami in potem sodite: Kje se tako dostikrat nesramne znanja začenjajo? Nesramne znanja, ki toliko mladih ljudi ob poštenje in nedolžnost pripravijo in clo v večer brezen spravijo? Ali ne na plešišču? Kje se tako rada zakonska zvestoba omaja, sv. zakonska čistost podkoplje in tista strašna hudobija rodi, ki jo prešestvo imenujemo, in ki v današnih dneh ni ravno prerodka? Ali ne pri plesu? Odkod toliko nezadovoljnosti in tolikih razporov med zakonskimi, ki so si vunder večno ljubezen prisekali? Ali ne večkrat ravno od plesa? Od kod to, da posli svoje gospodarje, in otroci svoje starše nalažejo in goljfujejo? Ali ne prepogosto od plesa? Kdo je toliko zapravljevosti in toliko pijančevanja po svetu zasjal? Ali ne med drugim velikokrat tudi ples. Odkod toliko prepиров, sovražtev, preteпов in clo ubojev po svetu? Ali ne tudi ne ravno malokrat od plesa? Recite torej kolikorkrat hočete, da pošten ples ni pregrešen, vender je le, če tudi sam na sebi pregrešen ni, silno nevaren, ker človeka tako lahko ob nedolžnost in gnado božjo pripravi. Tu deklico, nedolžno ko angelec, maloprida tovaršice med plesavce pripravijo; z lepo in zalo vsakdo rad pleše; od plesa izgreto napajajo, da omedlí; domu jo spremi priliznjen zapeljivec, dereč volk pod ovčjo odejo presladkih besed; deklica

nevedna v mrežo hití, nedolžnost zgubí, nje angel od nje beží in se milo solzí. Tam nevednega mladenča v slabo tovaršijo spravijo slabi tovarši, presladko jim godci zagodejo, mladenča v ples zamotajo, mu pamet omamijo, ga ob dnar pripravijo, in kar je še hujši, ob poštenje in čistost. Starši to slišati, od žalosti medlé, mati se joka, oče ga kolne, kreg in prepír se vneme, zlati mir iz hiše beží, ljubezen vgasne, in božji žegen hišo zapušča. Tako žalostne reči bi vam mogel pripovedovati brez konca in kraja!

Zgovarjajte se torej kolikor zamorete, vender le je in bo res, da ples je silno nevarna reč. Če pa ples kakor se dan današni tu in tam godí, ni ne le samo nevaren, ampak še clo tudi pregrešen, bo enkrat — ako meni ne verjamete — razsodil pravični Sodnik v Jožafatovi dolini.

Če je pa plés, kakor ga večkrat plešete, res tako nedolžen, zakaj se pa vunder marsikdo tako prestraši, ako oče ali mati njegova na plesišče stopi? Zakaj plesati jenjate, kedar se hudo vreme napravlja in se bliskati in treskati začne? Zakaj se opominjate: Nehajmo, da nas Bog ne strahuje? Če kaj nedolžnega delate, se vam je li treba bati? Vas bo mar le Bog kaznoval, ako praznik prav praznujete??

Sv. cerkev, naša dobra mati pa se milo joka nad toliko nečastjo, ko se nedeljam in praznikom godí, in svoje otroke — nas kristjane priserčno vabi, boljše se ravnati in obnašati. Kliče nas po Tridentinskem katekizmu. Kliče nas po papežu Urbanu VIII. (a. 1642.) kliče nas po Klemenzu XI. (a. 1703. ep. ad Patriach. Archiepp. Eppos. 16. März) v prelepem pismu, ter med drugim pravi: „Povejte ljudstvu, povejte mu z vso resnobo kolika nečast se Bogu v nebesih godí, če ravno tiste dni, ki so njemu v čast posvečeni, ne samo v hlapčevskih, temuč clo v pregrešnih delih preživljajo“.

S k l e p.

Bogu v čast in našim dušam v zveličanje so sv. nedelje in prazniki postavljeni. Pa glej, ravno narobe jih obračamo: Šivar šiva, čevljar čevlje dela, tesar teše, kovač kuje, in kmet s svojim žitom po mlinih postopa in vse somuje oblazi. — Je v kakem kraji shod, je ljudem bolj mar za jed in pijačo,

kakor za božjo čast in božjo službo; eni z igrami in posvetnim razveseljevanjem, drugi s plesom in skakanjem Gospodov dan poženó. Nikdar ni toliko napuha na prodaj, ko ravno v nedeljah, nikdar toliko gizdosti na somnju, ko ravno o praznikih. Nikdar ni toliko pijančevanja, ko ravno o sv. nedeljah, nikdar toliko opravljanja, ko o sv. praznikih, nikdar toliko prepira, ko o Gospodóvih dnéh! Nikdar toliko krika in vriska, nikdar toliko preteпов in ubojev ko ravno nar svetejši dan v tednu! O mili Bog, kam smo prišli. Sveti dnevi so se spremenili v dni pregrehe in Gospodov dan se je v hudičev dan prevergel.

Naj bi prvih kristjanov, ki so toliko goreli za božjo čast in zveličanje svoje duše, kdo iz groba ustal, in vidil toliko nečast, ko se Bogu ob nedeljah in praznikih dela, toliko nepotrebnih opravil, s katerimi se sv. čas trati, toliko hudobij, ki se ravno ta dan doprinašajo, gotovo od groze in strahu bi ostermel in okannel, in v jamo spet nazaj padel, iz ktere je ustal. — Oh usmiljeni Bog! razsvetli nas in pomagaj nam, da svete nedelje in praznike po keršansko posvečujemo. Potem se nam bo vernila stara katoljška vera, in po pravi katoljški veri tudi časna sreča in večno zveličanje! Amen.

Pridiga za 17. pobinkoštno nedeljo.

(Od ljubezni do Boga in do bližnjega; gov. J. A.)

„Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje misli. Ta je nar večja in prva zapoved. Druga je pa tej enaka: Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe“. Mat. 22, 37.

V v o d.

Kako, kaj tako deleč so ljudje od Boga zašli, da jim je zapovedati moral, naj njega nar večo dobroto ljubijo! Čuditi bi se bilo treba, da je mogoče, Boga poznati, in ga vender ne ljubiti. — Kraj je, kjer ga vse ljubi to so nebesa. Kraj je, kjer ga nobeden ne ljubi, to je pekel. Kraj je, kjer je namošano, kjer ga eni sovražijo, drugi se ga bojé, le malo jih je, ki ga ljubijo, veči del se pa merzlo do njega derzé, in

nočejo biti njegovi — to je naša zemlja. Oh da bi mi na tem kraju, kjer je tako namešano, bili med tistimi, ki Njega ljubijo, in tedaj z nebeškimi prebivavci ene misli bili! — Kdo pa ljubi Boga? to bomo dans preišljevali. Ker pa Boga ljubiti nobeden ne more, kdor svojega bližnjega ne ljubi, vam bom tudi to povedal, kdo ljubi svojega bližnega?

Odprite torej svoje serca, in učite se ljubiti Boga, ljubiti pa tudi svojega bližnega.

R a z l a g a.

1. Prava, resnična ljubezen do Boga je čudovita in sveta, in clo smert je lepa in ljubezniva v njeni svetlobi. Pa kakor lepa in nebeško-sladka je ta ljubezen, me vender le žalost obide od nje govoriti, kjer je po vrednosti popisati nisem v stanu. Lepo je solnce rumeno, ki na visokem nebu gorí, pa tako lepo, kakor je v resnici, ga še noben slikar naslikal ni in ga tudi ne bo. Lepa, neizrečeno lepa je ljubezen do Boga, in kolikor se od nje pové, se še zmirej le premalo pové.

Ljubezen do Boga prava resnična pa še ne obstojí v samem zdihovanji in svetohlinjenji, kakor delajo nekteri ljudje, ki zdihujejo: Moj Bog! moj Jezus! in že mislijo, da Boga ljubijo, dasiravno je njih sercé vse spačeno. Ljubezen do Bogá ni domišljevanje nekterih ljudi, katerih jezik je poln ljubezni in ponižnosti, sercé pa polno napuha in sovraštva; kateri radi dopovedujejo, kako svojega Zveličarja v sercu nosijo, v sercu pa le sebe in svojo domišljeno čednost molijo in ližejo. Njih duša je sladko-grenka, in grenko-sladka, kakor pijaca, ki jo lekar iz mane napravlja. V čem pa obstoji ljubezen do Boga? Kdo ljubi Boga?

a) Kdor Boga ljubi, rad na Njega misli. In kdor pogosto na Boga ne misli, njega ne ljubi. Radi in večkrat se spominjamo svojih prijatlov, ki jih ljubimo; toliko raji in večkrat moramo misliti na Boga, če ga v resnici ljubimo. Misel v Boga pobožnega kristjana spremlja na vseh njegovih potih, v veselji in v žalosti. Solnce in luna, živali in zelšša, vse ga opominja na Boga. — Uprašajte se zdej, ali ljubite Boga?

Ali so vaše misli večkrat pri Bogu? Gotovo in resnično je, kdor Boga ljubi, pogosto misli na Njega. —

b) Kdor Boga ljubi, rad moli, in se rad pri službi božji nahaja. Boga premišljevati, Njegovo besedo poslušati in brati, k Njemu moliti in svoje serce pred Njim razlivati, je človeka, ki Boga ljubi, nar večje veselje. En dan ali ena ura, katero v tempeljnu doprinesem, je rekel kralj David, mi je ljubši, kakor tavžent drugih. — Prašajte se po tem, ali ljubite Boga?

c) Kdor Boga ljubi, je vnet za božjo čast, kdor pa Boga ne ljubi, je len in merzel. Kdo bi ne bil žalosten, kedar sliši, da se njegovi prijatli zaničujejo. Kako bi se pa človek, kteremu je Bog nar ljubši, mogel merzlo zaderžati, kedar vidi, kako drugi ljudje Boga in Njegove sv. zapovedi zaničujejo, hudo govore in delajo? Ja v resnici brumnega to bolj, in kjer more tam prosi in opominja s krotko žalostjo, in njegova duša joka znotraj in kliče žalostno k nebu: „Pridi k nam Tvoje kraljestvo!“ Prašajte se potem, ali imate ljubezen do Boga?

d) Kdor Boga ljubi, mu rad služi in zvesto po Njegovih zapovedih živí; tak božjo voljo tako z veseljem na zemlji spolnuje, kakor angeli v nebesih. Ja tak, kedar je enkrat ljubezen božja močno v njegovem sercu užgana, pravi, kakor so že nekteri svetniki rekli: „Ko bi bil zraven mene greh, in na drugi strani pekel, in bi si moral eno zmed dvojnega zbrati, bi se raji v pekel vderl, kakor Boga razžalil.“ To se pravi z drugimi besedami: kdor Boga ljubi, temu je Bog več, kakor nebesa, in božje zapovedi bi spolnoval, ko bi tudi nebes in pekla ne bilo. Tak človek zdihne iz globočine svojega serca. Moj Bog in moje vse! in kader tako zdihne, njegovo dušo prešine sveto veselje. Kakor se zvezde poskrijejo, kedar se solnce na nebu prikaže; tako zgine vsa ljubezen do dnarja, do veselja, do časti in drugih takih posvetnih reči zmiraj bolj in bolj, kolikor močnejši in viši solnce ljubezni božje v njegovi duši zasveti. Zato pri bogoljubnem človeku ni lakomnosti, ne goljfiije, ne laži, ne nečistosti, ne požrešnosti, ne bahanja in ne hudobne jeze. Res, da bogoljubni človek ostane še zmiraj človek, in pade sedemkrat na dan; pa njegovi grehi so, kakor sapa na dobrem svetlem jeklu;

nanagloma sapa jeklo zatemní, pa hitro spet zgine, in ne more jekla rijastega storiti! Tako greši tudi bogóljubni človek iz slabosti, iz prenagljenja; pa nikoli hudo ne greši, ampak le iz naglosti in precej potem milo žaluje. Če tudi njegova duša majhne pregreške storí in večkrat otemní, pa hitro žalost občuti, in močnejši vnovič užgana ljubezen svojo svetlobo spet nazaj dobí, in nobenih madežev na sebi ne ohrani. O to je sladko življenje, v ljubezni božji živeti! Prašajte se potem, in posebno po tem, ali imate ljubezen božjo v svojih sercih?

e) Kdor Boga ljubi, želi tudi k Njemu priti, kdor pa iz tega svetá proč, k Bogu ne želi, nima ljubezni do Bogá. Pri prijetnih smo radi, in težko nam je, kedar se moramo od njih ločiti. Tako je tudi brunnemu kristjanu. On dobro vé, da je Bog povsod pri njem, pa na tem svetu ga vendar ne more viditi, in zato želi, da bi ga gledati in popolnoma uživati zamogel. On zdihuje in kliče: „Kakor hrepení jelen po merzli vodi, tako hrepení moja duša po tebi, o Bog. Mojo dušo žeja po mogočnem živem Bogu; kdaj bom prišel in pred božje obličje stopil. (Ps. 41, 2. 3.) Prašajte se potem, ali imate ljubezni do Boga?

f) Kdor Boga ljubi, ljubi tudi svojega bližnjega, in kdor njega sovraži, tudi Boga ne ljubi.

2. Zapoved, ljubiti bližnjega je, kakor Jezus pravi, prvi in nar večí zapovedi enaka, to se pravi: kakor se v nebesa priti ne more brez ljubezni božje, ravno tako se v nebesa priti ne more brez ljubezni do bližnjega. Prelomiti drugo zapoved, bo ravno tako oestro kaznovano, kakor prelomiti prvo zapoved. Če razžalim svojega bližnjega, razžalim tudi Boga, kateri je to prepovedal. Te dve zapovedi ljubezni se ne daste ločiti. To zapoved imamo od Boga, pravi sv. Janez (I. list, 4, 21): da, kdor Boga ljubi, mora tudi svojega brata (bližnjega) ljubiti. Glejte bratje, sestre moje! tako velika, tako imenitna je zapoved ljubiti bližnjega! Ali kako malo jih misli na to, jo prav spolniti! —

Kdo ljubi svojega bližnjega? Tisti ga ljubi, kdor je do njega a) pravičen, b) dobron.

a) Pravičnost pravi: Kar mi nočemo, da bi nam drugi ljudje storili, tega tudi mi drugim storiti ne smemo. Kaj ne? mi nočemo, da bi nas drugi opravljali, slabo od nas mislili ali govorili. Mi nočemo, da bi nas drugi oblegali, goljfali, ali nam škodo delali. Glejte ljubi moji! vsega tega mi nočemo, da bi nam drugi storili, ravno tako pa tudi mi nikoli nobenemu kaj takega storiti ne smemo. Mi moramo vsakemu pustiti in dati, kar je njegovega. To terja pravičnost. Pred Bogom, vsegavedočim, pravičnim in ojštrim sodnikom, kateri bo vsakemu, judu, ajdu, turku in kristjanu po njegovih delih povernil, nobena krivica, če je tudi le en sam vinar vredna, skrita ne ostane, in kazni ne bo odšla. Časna škoda, ki jo bližnemu storimo, nam prinese večno škodo.

b) Dobrotnost pa tirja od nas: Vse, kar vi hočete, da bi ljudje vam storili, to tudi vi njim storite. Mi moramo toraj svojemu bližnemu vse dobro v sercu želeti, kakor sami sebi želimo, se veseliti, kedar mu dobro gre, žalovati, kedar se mu hudo godí. Pa tudi v djanji moramo svojega bližnjega ljubiti. Kakor si mi v potrebi pomoči od drugih želimo, tako moramo tudi mi drugim, kateri naše pomoči potrebujejo, pomagati, kjer le moremo in kolikor moremo: lačne nasitovati, nage oblačiti, popotnike sprejemati, bolnike obiskovati, grešnike svariti, nevedne učiti, jim prav svetovati, kateri dvomijo, žalostne tolažiti. Ob kratkem: naša sv. vera je sama ljubezen: Ljubi Boga čez vse, svojega bližnjega, kakor sam sebe.

S k l e p.

Lep in naukapoln izgled ljubezni do Boga in bližnega imamo v sv. pismu nad bogaboječim Tobijem.

Tobija je živel zadnji čas Izraeljskega kraljestva, ko je bila prava vera v enega Boga pri judih že opešala. Vse je hitelo v Dan in Betel zlate teleta molit, ki jih je bil kralj Jeroboam postavil. Le Tobija je bil Bogu in svoji veri zvest, in je hodil v Jeruzalem v Gospodov tempel, živega Boga molit.

Zavolj molikovanja in veliko drugih pregreh ljudstva je Bog strašne reči nad celo deželo poslal. Salmanasar, Asirski kralj, je prišel z vojsko v deželo, jo je premagal, je vse nje prebivavce vjete peljal v Asirijo. Tudi Tobija je bil vjet, in

je prišel s svojo ženo in edinim sinom v Ninive. Pa tudi v sužnosti je kazal, da je bil v resnici pobožen mož. Izraelci že vajeni Góspodovo postavo lomiti, so brez premislika jedli od prepovedanih jedí molikovavcov. Tobija sam je spet Bogú zvest ostal, in se je stanovitno deržal postave Gospodove. Ker je Bogú tako zvest ostal, mu je Bog dal milost najti pred obličjem kralja Salmanasarja, da ga je ljubil in obrajtal, in mu dopustil hoditi po deželi, kamurkoli je hotel. K sercu mu je šla revščina svojih sojetnikov; od mesta do mesta je hodil jih obiskat, jih tolažil in jim obilno ubogaime delil. Pa ne samo za umerljivo truplo svojih bratov, ampak tudi za njih duše je skerbel. Z ljubezni polnimi besedami jim je očital: To se vam godi, ker ste živeli tako grešno in hudobno; pojedite zdaj k zlatim bogovom, ki ste jih molili, naj vam pomagajo zdaj, naj vas pripeljajo v vašo deželo nazaj. Zakaj ste vender pravega, vsegamogočnega Boga svojih očetov zapustili, Vernite se vender k njemu nazaj, ljubite ga, obžalujte svoje grehe, da nam bo spet milostljiv! — Tako je govoril pobožni mož, hodil od kraja do kraja in na truplu in na duši svojim vjetim bratom dobrote skazoval.

Med tim je bil kralj Salmanasar umerl, in njegov sin Senaherib je prišel na tron. Ta je Izraeljce čertil in jih še bolj stiskal pod jarmom hude sužnosti. Dobri Tobija pa je še bolj pridno svojo rodovino obiskoval, jih z besedo in z izgledom v veri in poterpežljivosti uterdoval, in od svojega premoženja delil, kolikor je mogel. Nobeno kosilo mu ni dišalo, če niso bogaboječi revni ž njim jedli. Posebno si je prizadeval mertvim zadnjo čast skazovati in jih pokopovati.

Prigodilo se je pa neki dan, ko je prišel domú ves truden pokopovanja, je legel k steni in zaspal, in spijočemu je gorek lastovčjek iz lastovčjega gnjezda v oči priletel ter je oslepel. To skušnjo, pravi sv. pismo, pa je Gospod zavolj tega nad-nj priti pripustil, da bi bila prihodnjim v zgled njegova poterpežljivost, kakor tudi zgled svetega Joba. Stanoviten je ostal v božjem strahu, ni se tožil nad Bogom, da je ob oči prišel, in je Boga hvalil vse dni svojega življenja. Ta skušnja pa ni ostala le sama; zaničevala ga je tudi njegova žena in njegova zlahta. Kaj imaš zdej, so mu rekli, da si

ubogajme dajal in mertve pokopoval? Pa tudi to zaničevanje poterpežljivega in bogaboječega Tobija ni moglo premagati. Molčite, jim je rekel pokojno, ko bi bil jes ubogajme dajal, da bi bil v tem življenji plačilo zato prejel, potlej bi imeli vi prav, da me zavolj slepote zaničujete, in tudi jes bi imel prav, da se jokam. Pa tako nizki, tako pozemeljski moji nameni niso bili. Kar sem storil, sem storil zavolj Boga. Mi dočakujemo tistega življenja, ki ga bo Bog tistim dal, kateri nikoli ne odenjajo od zvestobe.

Njegova žena Ana pa je vsakdan hodila prést, in je prinašala živež, ki ga je s svojimi rokami prislužiti mogla. Torej se je prigodilo, da je kozlička dobila in domu prinesla. Ko je pa pravični Tobija ga meketati slišal, je rekel: Glejte, da bi kje ne bil ukraden; dajte ga nazaj njegovemu gospodarju; zakaj, ne smemo jesti nič ukradenega, in tudi ne dotakniti se ga. Namest da bi bila njegova žena na to ljubezni polno besedo svojemu možu razložila, kako je kozlička dobila, se je raztogotila, in mu njegove rane spet ponovila, ker mu je s hudimi besedami njegovo zaupanje v Boga in njegovo revščino očitala: Očitno je tvoje upanje prazno, je rekla, in tvoja milošna je hinavska — mene in tebe je na beraško palico pripravila, in tebe še za norca stori, da moj zaslužek za tatvino imaš. Dobremu slepemu Tobiju je serce kervavelo pri takem nezasluženem očitaniu, in da bi se ne bil s svojo ženo prepiral, je šel molcé strani. Potlej se je vergel na svoje kolena, je jokal in molil: Pravičen si, o Gospod! in vse tvoje sodbe so pravične. Gospod! spomni se me, in ne maščuj se zavolj mojih grehov, in ne pomni pregreh mojih ali mojih staršev. — Gospod stori z menoj po svoji volji, itd. Tako, ljubi moji! govoriti in delati, se pravi v resnici Boga in bližnjega ljubiti! Amen.

Pridiga za 18. pobinkoštno nedeljo.

„Zaupaj moj sin, tvoji grehi so ti odpuščeni“. (Mat. 9, 2.)

V v o d.

Koderkoli je Jezus med ljudmi hodil, povsod so se reveži in siromaki okoli Njega zbirali in ga pomoči prosili. Tudi v današnjem evangelji kaj enakega beremo; miloserčni ljudje prinesejo k Njemu bolnega siromaka, ki si sam pomagati ne more, in ga za božjo voljo prosijo, naj se ga usmili in ga ozdravi. Čudno se nam pa mora zdeti, kar Jezus na to prošnjo odgovori: „Zaupaj moj sin“ itd. Tedaj od telesne ozdrave, za katero so ga prosili, ni besede omenil, ampak le grehe mu je odpustil. Še le pozneje, ko so pričujoči farizeji dvomili, ali Jezus more grehe odpuščati, je siromaka tudi po telesu ozdravil, farizejem v znamenje, da On, ki zamore mrtvoudnega nagloma ozdraviti, tudi oblast ima grehe odpuščati. Zakaj pa je Jezus mu prej grehe odpustil, kakor zdravje dal? To je storil, ker ga je vidil še bolj na duši, kakor na telesu bolnega, da mu je toraj duhovske pomoči bolj potreba bilo, kakor telesne; potem pa tudi, ker mu je Jezus v serce vidil in spoznal, da je njegovo prejšno pregrešno življenje uzrok njegove bolezni. Iz tega se dvoje učimo, da so dušne bolezni hujše, kakor telesne; in da take pogosto iz unih pridejo. To resnico hočemo tudi zdaj premišljevati v imenu Jezusa in Marije.

R a z l a g a.

Človek ima dušo in telo; dvojne so tedaj tudi vse njegove prigodbe, vesele in žalostne. Dvojno je zdravje in življenje, telesno in dušno; ako se telesu dobro godí, da je vse v njem in na njem celo in čversto, pravimo, da je zdravo; veselo se tak človek giblje, zakaj blede smerti se mu še ni bati; ako se pa duši dobro godi, da je brez smertnega greha, da veselje ima na božjih rečéh in dobrih del obilno doprinaša, pravimo da je duša zdrava in v gnadi božji srečno živi, večne smerti ali pogubljenja se ji ni bati. Dvojne so pa tudi bolezni

in smert, telesne in dušne. Se človeka jetika ali vodenica prime, je telo bolno in prej ali slej ga smert pobere. Se pa greh duše loti, naj že bo ta ali uni, je duša na smert bolna, in ako se ne prigodno za zdravilo zmeni, bo brez gnade božje vecno smert storila! Sedem poglavitnih dušnih bolezni je, na kterih veliko ljudi boleha in hira, to je sedem poglavitnih grehov; eden je k temu, drugi k drugemu bolj nagnjen, dosti je pa tudi takih, ki jih vec ob enem ali clo vse vkup na sebi imajo. Perva bolezen je napuh, dušna vodenica; kakor je namrec vodenicen ves napihnen in se vidi kakor bi prav debel bil, tako se tudi prevzetnež napihuje in dela, kakor bi vse nad njim čudno lepo in dobro bilo, pa ni resnica; kakor vodenicen clovek več ko pije, več poželi piti, tako tudi napuhnež po zmiram veci časti hrepent in se je nikoli nasititi ne more. Druga bolezen je zavid ali nid, dušna sušica, ktera cloveka tako dolgo izjeda in suši, da ga nic ni, kot kost in koža; tako tudi zavid dušo zmirom bolj in bolj razgloda, ji vso moč in lepoto jemlje in na zadnje v vecno smert zverne. Tretja bolezen je lakomnost, dušni rak, kteri, ako se ne prigodno zaceli, zmirom dalej in dalej sega, se po malem celega trupla prime in ga razgrize do smerti; tako tudi lakomnost, kedar se duše loti, se dalje in dalje razšira, vse dušno življenje podkopava in vecno smert pripelja. Četera bolezen je požrešnost, posebno pijanstvo, po kterem clovek sam svojo dušo vtopi in umori. Peta bolezen je jeza, podobna vrocinski bolezni, v kteri clovek sam ne vé, kaj dela, ker se mu v pameti meša, da okoli sebe bije in razsaja, da je pogledati in slišati strah; tako se ves život zmirom bolj oslablja in zadnjič umerje. Tudi jeza je taka bolezen, ki cloveku kri po žilah užge, ga ob pamet pripravi in napeljuje, da razdivja, na nobeno reč ne porajta več in marnje in dela, kakor od hudega obseden; pa tudi konec te bolezni je dušna smert. Šesta bolezen je necistost, podobna krastam ali gobam, po kterih clovek pri živem truplu gnije; tako tudi necistnik v dušni gnilobi in gnusobi leži, njegovo ime bo po besedah svetega pisma izbrisano iz bukev življenja. Sedma poglavitna bolezen je lenoba; ta je podobna tisti bolezni, po kteri cloveku kri

zastaja in vse moči ga zapuščajo, da mu ne diši več jesti ne piti, ne delati, komaj se še na nogah obderži; le ležal bi zmirom in dremal, in na slednje res zadremlje in se ne zbudí več; tako tudi lenoba dušo človeka stori, jo v nekako duhovsko dremoto zaziblje, jo dela neobčutljivo za vse, kar Boga in zveličanje vtiče; nesrečna duša zastaja, kakor voda, ki ne teče in se v ostudno mlako spremeni; in tudi žalosten konec te dušne bolezni je večna smert. Dvojne bolezni smo zdaj spoznali, telesne in dušne; ktere so pa hujše? Brez vsega dvoma so dušne, namreč grehi, hujše kakor vse telesne bolezni; zakaj grehi nam jemljejo gnado božjo in upanje večnega zveličanja, in duši rane vsekajo, ktere se težko ali nigdar ne zacelijo in jo tako v smert potisnejo, iz ktere nobenega rešenja ni. Vse hudo, kar se na svetu najde, vsaka škoda in zguba ni primerjati tisti škodi ali zgubi, ki iz greha pride; zakaj vsaka druga škoda se dá popraviti, le zguba duše nikdar; zatoraj pravi Jezus: „Kaj pomaga človeku, naj si ves svét pridobi, pa svojo dušo pogubi; kaj zamore dati za njeno rešenje?“ In vender, kako malo ljudje za svoje duše marajo! Jih kaka druga škoda zadene, jih kaka majhna telesna bolečina obiše, ni toževanja ne konca ne kraja in vse zdravnike obletujejo in poprašujejo in jim ni žal za nobeden dnar, ki ga imajo za zdravila dajati. Ako je pa duša bolna, se celo ne zmenijo in ne bojijo; minejo celi dnevi in tedni, mesenci in leta, vender grešnik prave pomoci ne išče, namreč zakrament sv. pokore se le zanemarja; pretežavno se grešniku zdi, za ozdravo svoje neumerjoce duše kako težavo prevzeti in jo tako večnega pogubljenja rešiti. Mirno stoji na robu peklenskega brezdna in brez straha v njega gleda, brez pomislika, da ga utegne vsako uro, vsako minuto pekel požreti, ce ga smert v tem stanu nagloma pobere. Oj neumnost, oj slepota ljudí, ki za svoj život več skerbi imajo, več si prizadevajo, kakor za dušo! Koliko je takih med nami, ki so na videz prav zdravi in lepo rejeni, od znotraj pa, na duši namreč bolehajo, oj strašno bolehajo in pri vsem tem se še smejuje, so dobre volje in zanikerni, kakor bi se jim ničesar bati ne bilo. Oj, ljubi moji! nikar tako. Naj bo vaša prva skerb, dušo zdravo ohraniti in ako bolehati jame, ji prej kakor slej,

tečno zdravilo poskerbeti. Od začetka se vsaka bolezen lahko ozdravi; si kdo nogo zlomi, da se le hitro spet uravná in dobro obveže, se lahko zaceli in zaraste; dalj ko jo pustiš, težej bo zdravnik kaj opravil. Tako je tudi z dušnimi boleznimi, z grehi; sperva jih brez težave odpraviš; ako se pa zanemara-
rajo, vsi dušni zdravniki, vsi duhovniki, škofje in sami papež pomagati ne morejo, duša umerje in se nigdar več k življenju ne zbudi. „Zatoraj išcite Gospoda, dokler se še da najti, dokler je še blizo“. Odprite svoje dušne bolezni dušnemu zdravniku, in najte se ozdraviti; potem bote tudi vi zaslišali tolažljive besede Jezusove: „Zaupaj moj sin, tvoji grehi so ti odpušteni“.

Od kod pa pridejo telesne bolezni in nesreče? Leté pridejo če ne vselej, pa vsaj pogosto od greha, naj jih že greh sam seboj pripelje, ali jih Bog pošlje zavolj greha. Gotovo se je tudi mertvoudnemu današnega sv. evangelja taka godila, da si je s svojim razujzdanim življenjem svojo bolezen nakopoval; Jezus sam to izreče, ko mu po zopet podeljenem zdravju naroči, naj ne greši več, da se mu kaj hujšega ne prigodi. In taka je še današnji dan. Bi greh na tem svetu človeka prav srečnega storil, nigdar bi grešnik svoje hudobije ne spoznal nikoli se ne poboljšal, obličal bi v svojih grehih in se pogubil. Zategadel je previdna in usmiljena roka božja vsakemu grešnemu veselju že tukaj nekaj grenkega primešala, za nekatere sorte grehov tudi posebno telesne kazni odlocila in tako vravnala, da pregreha in hudobija pogosto že na tem svetu cloveka nesrečnega dela. Ko bi hotli vse bolnike po-barati, kako so zboleli, previzali bi se, da polovica jih za greha del boleha in zarano umerje. Koliko jih na plesišču svoje zdravje zgubi in se za vse svoje žive dni betežne dela! Koliko lepih in cverstih mladencev nesramno živi in si zdravje skali, podobni so drevesu, kterega neki znotrajni červ razjeda, da zmirom bolj in bolj vsahnuje! Koliko jih pijančuje, se tako na beraško palico pripravi in si sami svojo jamo izkop-ljejo, v katero se v naj lepsi starosti zvernejo! Koliko jih zapravlja v mladosti in si žalostno starost nakopljejo! koliko je tákih deklicev, ktere bi lahko prav veselo živele, pa s

svojim slabim zadržanjem so si sramoto in revščino nabasale; povsodi se jih ogibljejo, zapuščene in revne se morajo po svetu pobijati, z naj britkejšimi solzami tisto uro objokujejo, ob kateri so se z zapeljivcom soznanile. Glejte vse to in še veliko drugih britkost pride iz greha; bi tega ne bilo, tavžent in tavžent nadlog bi na zemlji nehalo in bi ne vedeli za nje. Vsaki grešnik poskusi prej ali slej resnico besed svetega pisma: „Hudo ti bo tvojega Boga zapustiti“. Toda kaj so vse te telesne težave drugega, kakor zdravila za dušo, naj bi jo od greha odvrčale in k pravemu spoznanju pripeljale? Marsikteri, ki je pri dobrem zdravju in v srečnem stanu na Boga pozabil in greh delal, ko je pa vidil in sam poskusil, kakšne bude reči greh obrodi, ga je začel iz serca studiti in sovražiti, je svoje oči povzdignil k Očetu vsega usmiljenja, si na persi terkal in obstal, da si je sam vse svoje nesreče kriv in je zanaprej pametno in pošteno živel. Prej bi se bil pogubil, zdaj bo pa zveličan. Srečen vsak, ki svoje telesne bolečine in zopernosti v to obrača, od njega veljajo besede Jezusove: „Zaupaj moj sin! tvoji grehi so ti odpušteni, pojdi v miru“.

Verh tistih kazni, ki jih greh po svoji naturi obrodi, tudi Bog sam včasih grešnika obiše in mu neprevidene bolezni in nadloge pošlje. Bog, usmiljeni oče, dolgo poterpi in prizanaša in grešnika z lepim poboljšati poskuša, po pridigah in spovedih, po skerbni predpostavljjenih, po znotrajnem opominovanju njegove vesti, po srečnih prigodbah in po dobrotah. Ako pa vse to brez prida ostane, ako grešnik na vse klicanje božje gnade nič ne porajta, vse nauke zamečuje in očetovo ljubezen božjo v nemar pušča; potem Bog za šibo prime in nerodnega otroka tepe s kako hudo boleznijo, mu žuga z bližnjo smertjo, sodbo in večnostjo, in mu strašno nevarnost pokaže, v kateri se njegova duša znajde, naj bi grešnik vsaj po takih strašilih v sé šel in se zmodril, naj bi spoznal svojo pregrešnost, po kateri je svojemu mesu stregel in svojo zlahtno dušo zanemaral. Ne cudimo se temu, zakaj taka se je že pobožnemu Davidu godila, ki sam od sebe pravi: „Šiba tvojega strahovanja me je posvarila“. „Dobro mi je, da si me ponizal, da sem se tvojih pravicnih zapoved ucil“.

Pa še iz tretjega uzroka telesne bolezni iz dušnih, iz grehov izvirajo, namreč iz posebnega usmiljenja božjega. Naj bo greh od Boga stokrat odpuščen, in večna kazen odpuščena, vendar se greh na duši človeka pozna, nekako slabo nag-njenje ali grešno poželjenje mu še ostane. In naj bi tudi smertnega greha storil ne bil, toda majhnih se težko, težko ubrani, kateri ga dan na dan omadežujejo in od nebes zader-žujejo. Verh tega vsak greh, velik ali majhen kako kazen zasluži; en sam smerten greh več terpljenja pripelje, kakor vse sladnosti tega svetá veselja. Dvojni kraj je božja pra-vicnost na unem svetu pripravila, greh strahovati, pekel in vice. V zakramentu pokore se pekel pogasi, pa cez vice nima ta sv. zakrament nobene moči, njih ogenj gasiti. Strašen je pekel, strašne so pa tudi vice, da se Bogu usmili. Toda božja usmiljenost proti grešnemu človeku je tako nezapopadljiva, da mu še vice polajšati in mu po naj bolj bližnjem potu vrata nebeske odpreti hoče. Dvoje vic nam Bog v svojem usmi-ljenju ponuja, naj si ene izvoljimo, na tem ali pa na unem svetu. Vice na tem svetu so telesne bolezni, po katerih se duša, kakor zlato v ognji očišcuje naj manjših in skrivniših madežev in zaslužene kazni se znebi. Uboga sirota, ki si z bolehnim truplom obložena in noč in dan zdihuješ pod težo svojih bolecín; zdaj te pece, zdaj te bode, zdaj trese, zdaj duši, zdaj te glava boli, zdaj križ, zdaj persi; kamur se oberneš, te zabolí; hoditi ne moreš, spati ne moreš, vednega ležanja si se že navelicala, jesti ti tudi ne diši, verh tega tudi postrežbe nimaš, svojim domačim si že na poti, in bi te rajši prej kakor slej iz hiše na britof zanesli; zares tvoj stan je težaven, kamnito serce bi se tebe usmililo; toda pomisli, to so tvoje vice, Bog te tepe za grehe tvoje mladosti; zahvali božjo usmiljenost do sebe, ki ti je dolgo in neznano terpljenje v kratko in lahko spremenila; zakaj v primeri z vicami si na svoji bolni postelji še na rožah postlana. Ako voljno terpiš, si vice na unem svetu pogasiš; vsa očiščena boš ustala s svoje postelje ali pa na unem svetu se veselo zbudila in zaslišala iz Jezusovih ust: „Tvoji grehi so ti vsi in čisto od-puščeni, ni ti treba več, v vicah se čistiti, svete nebesa so ti odperle, pojdi noter in pocivaj sladko od svojega truda“.

To vam povem, da je prav huda bolezen pred smertjo naj večja milost božja, zatoraj so svetniki še sami za njo Boga prosili, so bolezniki svoje naj ljubše prijatelce imenovali. Sv. Avgustin je Boga milo prosil: „Gospod, tukaj žgi, tukaj reži, tukaj me tepi, le tamkaj mi prizanesi“. Sv. Terezija je celih 40 let na vsem životu bolehalala in bolečine terpela, da se popisati ne dajo; nje edina beseda je bila: „Gospod, terpeti ali umreti, umreti ali terpeti“. Srecen, kogar ta gnada doide, da ga še Bog pred smertjo prav oostro strahuje, to je gotovo znamenje zvelicanja in bližnjih nebes. Sv. Janez je v svojem skrivnem razodetju v nebesih vidil veliko množico, belo oblečeno; tedaj je nekdo nebeških prebivavcov k njemu pristopil in ga pobaral: „Kaj veš ti, kdo so vsi ti, in od kodar pridejo?“ „To so tisti, ki pridejo iz velike britkosti in so svoje oblacila oprali in belili v kervi jagneta“. To je, svoje duše so očiščevali v vodah terpljenja, v hudih boleznih, ki so jih iz ljubezni do božjega jagneta Jezusa, voljno prestali. „Zatoraj so zdaj pred božjim tronom in Mu služijo noc in dan v Njegovem tempelnu. Zdaj niso več ne lačni ne žejni; zdej jih solnce ne pece, ne kaka druga vročina; zakaj jagne sred trona jih pase in k studencem žive vode vodi; Bog je obrisal vse solze iz njihovih oči; zdaj ni smerti več, ne žalosti, ne tožbe, ne bolečine; zakaj prejšno je minulo“.

Tako smo se tedaj prepricali, kako za greha del bolezniki na svetu gospodujejo, naj jih že sam seboj pripelje, ali pa jih Bog naklada v posvarjenje in spokorjenje grešnika. Toda ne mislite si vselej, kedar za kakega bolnika veste, „ta mora že velik grešnik biti, ker ga je Bog z boleznijo udaril“. V časih bolezniki pridejo iz same narurne slabosti; pa tudi od takih bolezniki veljá, kar Jezus pravi, da brez vedenja in pripuščanja božjega nobeden las z glave ne pade; Bog vselej naj modrejše namene ima, ako pusti kako bolezen čez nas priti; le podajmo se v njegovo sv. voljo, če ravno cilja in konca svoje bolezniki ne poznamo. Marsikteri prevzetnež se je že ponižal in svoje visokotece misli od sebe djal, ker je v stiski obiskanja božjega svojo nezmožnost in malovrednost spoznal. Marsikteri razujzdani, marsiktera razujzdanka sta že na bolni postelji, ko jima je blede smert prav terdo pred

oči stopila, svoji gerdi strasti slovo dala, se znebila svojih grešnih zvez in pobožno življenje zacela. Marsikteri posvetnež, ki je prej le za ta svet živel in skerbel, kako bi obogatel, kako si prav prijetno in sladostno življenje pripravil, zraven pa je skerb za dušo in za nebesa zanemarjal; pa na bolni postelji, koder so mu bolečine in smert prav pritiskale, se je svitati jelo pred njegovimi očmi, je spoznal necimernost vsega posvetnega, se odpovedal svoji preveliki ljubezni do posvetnih reci in z novo gorečnostjo zacel Bogu služiti in za dušno zvelicanje delati. Med temi, katerim je telesna bolezen k dušni ozdravi služila, se šteje tudi sv. Ignaci. Poln posvetnega duha je v vojaški stan stopil; ali v boju ga krogla v nogo zadene, obležal je in so ga morali domu zanesti, kjer je potem dolgo časa bolehal. Da bi si pa čas kratil, je prosil za kake posvetne bukve, da bi jih prebiral; ker pa drugih niso imeli, so mu svete bukve življenja Jezusovega in njegovih svetnikov ponudili. Če je ravno te bukve, ki se njegovemu posvetnemu duhu nikakor prilegle niso, nerad začel brati, so mu vendar od uro do ure bolj dopadale. Kmalo jame potoke solz prelivati, premišljeva neizreceno ljubezen Jezusovo in velike čednosti svetnikov. S svetim strahom je spoznal, kako grozno se je zmotil, ko je neumno po posvetni časti hrepenel, svojo dušo pa popolnoma v nemar pušcal. Zanikern grešnik se je vlegel in oster spokornik je ustal, in je bil pravi služabnik božji, in ga zdaj za svetnika imamo v nebesih, dokler bi brez tiste boleznin pekel za enega pogubljenca bogatejši bil. In v resnici! marsikteri se na bolno posteljo vleže boln na duši in na telesu, in ustane zdrav na duši in na telesu, ali pa če tudi umerje, telo umerje, duša pa pri Bogu srečno živi. Srčen grešnik, ako svojo bolezen v to obrača, ako očetovo roko božjo, ki ga tepe, spozná in poljubi! On pravi z brunnim Davidom: „Šiba in palica tvoja, o Bog, ste me potolažile“, ste mi v znamenje, da mi hočeš odpustiti in me spet za svojega otroka sprejeti“. „Kogar Bog ljubi, ga tepe“ in „kteri Boga ljubijo, tistim vse reci k dobremu služijo“, te besede svetega apostelna posebno od spokornih bolnikov veljajo. — Veče nesreče pa jaz na svetu ne poznam, kakor če se grešniku ven in ven dobro godi; to je znamenje, da mu je pra-

vični Bog naj hujšo šibo za večnost prihranil, kjer ga bo brez usmiljenja, brez konca in kraja tepel. Pa tudi to je nesreča, da je večje ni, ako grešnik za strahovanje božje nič ne mara, ampak zanikerno naprej živi in se še bolj v hudem uterdi in dozori. Pravijo, da vsaka bolezen svoj odločni čas ima, o katerem se preverže; ako bolnik tisti čas srečno prestopi, bode ozdravljen, sicer pa gotovo smert stori. Ravno taka je tudi v dušnih boleznih; ako grešnik pravi čas milosti božje zapazi in k svojemu pridu oberne, bo zveličan; ako pa čas obiskanja božjega zamudi in se terdovratno svojega greha derži, ga pa božja pravica zgrabi in naglemu pogubljenju zroči. V podobi kake bolezni Jezus pred durmi grešnikovega serca stoji in terka; če mu odpre in se ž Njim spravi, bo usmiljenja našel; če ga pa tudi tedaj presliši in Mu duri svojega serca zaklene, Jezus odide, in ni ga več nazaj, grešnik umerje v svojih grehih. To je žalosten konec nespokorjenega grešnika; gnada božja se ga na slednje navešča in ga zaverže. Takemu nesrečnežu niso telesne bolezni v zveličanje, ampak le naznanilo še večih, neskončnih britkost; iz dima časnega terpljenja zabrede v večni, peklenški ogenj. Ja to je namen božji, iz kterega pogosto čez grešnika kako bolezen pošlje, naj ga posvari in za vselej ozdravi, ali pa tudi naj ga pokončá in strebi iz tega sveta. Take nesreče nas Bog obvari, mi pa najmo se šibi božji strahovati in spametovati; potem se bojo tudi nam besede Jezusove milo glasile: „Zaupaj, moj sin, moja hči, tvoji grehi so ti odpuščeni“.

V časih so pa take bolezni tudi skušnja božja, po kateri Bog našo pobožnost, našo vero, pokorščino in poterpeljivost skuša; in iz tega uzroka tudi čez pravicne hude bolezni pridejo, kakor nekđaj čez brumnega Joba in Tobija. Pervi je ves gobov postal, drugi je oslepel, pa Bog je ta svoja služabnika le poskusil, in ko se je njune stanoovitnosti preprical, jima je ljubo zdravje zopet povernil. Tako utegneš tudi ti, pobožna duša, ki ti tvoja vest celo nič ne očita, vender v kako bolezen pasti; ti premišluješ s čem bi si bil božjo jezo naklonil, pa nicesar ne najdeš, tvoje mlade leta so neomadeževane, dosihdob

si Bogu po zmožnosti služil, greh ti je najbolj zopern — in pri vsem tem si bolen, oj hudo bolen, Toda ne tožuj, ne boj se, temuč veseli se in zaupaj na Boga. Bog ti je lepo priložnost dal, krono za nebesa si spletati.

S k l e p.

Mi pa, moji ljubi vsi, učimo se iz današnjega evangelija, dušnih bolezní, to je grehov, se veliko bolj bati in varovati, kakor telesnih; in kedar se nas enkrat bitka bolezen prime, povzdignimo svojo glavo, morda je slabo življenje strupeni studenec naše bolzeni, morda nam je od Boga poslana, naj nas iz dušnega spanja zbudí in večne smerti reši; bodi si pa kakor rado, ozdravimo prej svojo bolno dušo, spokorimo se, preterpimo svoje bolečine v duhu prave pokore; potem se smemo tolažiti, da nam bojo telesne bolezní v zveličanje; potem usmiljeni Jezus tudi nam, kakor mertvoudnemu v današnjem evangelji milo poreče: „Zaupaj moj sin, tvoji grehi so ti odpuščeni, pojdi v miru“. Amen.

Pridiga za 19. pobinkoštno nedeljo.

(Grešnik svojo vest zmoti, da v grehu spi in umerje; gov. J. Š.)

„In je poslal svoje hlapce poklicat povabljene na ženitnino; pa niso hotli priti.“
Mat. 22, 8.

V v o d.

Kratek zapopadek današnjega sv. evangelja je ta le: Kralj, ko je ženitnino napravil, pomeni Boga — ženin je Jezus Kristus sam — nevesta pa je katoliska cerkev. K tej ženitnini so vsi povabljeni po služabnikih božjih, katerih Bog od casa do casa pošilja. Nar poprej pokl.če Jude, in jim napoveduje dolgo poprej tega nebeškega ženina s konca po prerokih, kateri oznanjujejo, da bo prišel; potem po Janezu kerstniku, kateri klice, da je že med njimi, ter s perstom kazaje pravi: „Glejte Jagnje božje!“ Na

posled pride Kristus sam, in očitno pové, da on je, kterega pricakujejo. In poverh jim še tudi aposteljni oznanujejo, da on, ki so ga križali, je nebeški ženiú, obljubljeni Odrešenik. — Toda Bog klice, oni pa so gluhi, kakor njih očetje. Kar slišati nic nočejo ne od ženina, ne od neveste, ne od ženitnine. Zanemarijo jo, in hodijo po svojih potih.

Tako so judje ravnali in tako delajo tudi med nami kristjani. Povabljeni so scer vsi: „Veliko je poklicanih, malo le izvoljenih“; ker le redki so, ki božji glas, ki jih vabi, poslušajo. Naj si že molcim, kako nas Bog vabi po lastni besedi, ktera se v svetem pismu bere: naj tudi nic ne recem, kako nas po nadlogah in nesrecah sili; in naj tudi nic ne povem, kako nas po pridigarjih in spovednikih klice na nebeško ženitnino: le to samo spomnim, da zdaj glasu lastne vesti, ki je vender tudi božji glas, skoraj vec ne poslušamo. Da se od tega prepriamo, premislimo nekoliko, kako s svojo vestjo ravnamo. In da predolgo ne govorimo, bomo le dve pomoti v misel vzeli in scer:

I. Človek svojo vest zmoti in v grehu zaspi.

II. Človek svojo vest zaduši in v grehu umerje.

Poslušajte v imenu Jezusa!

Razlaga.

1. Človek svojo vest zmoti in v grehu zaspi. Vest je po besedah sv. Bazilija skrita luc človeškega uma, ki nas v vseh okoljščinah razsvetljuje. Ta notranja luc nam kaže, kar je pripuščenege, nam pové, kar je dobro, in kar je slabo; nam razodeva, kaj imamo storiti in kaj opustiti. — To nebeško luc bi imeli vedno poslušati. Toda tej luci, luci naše vesti, se le rado ravno taka godí, kakor solneni svitlobi. Če ti solneni žarki skoz tamno motno špo v izbo posijejo, o kako slabo ti solnce sveti, ja včasih še clo recí, ki jih okrog sebe vidiš, v vse drugi — toraj napèni — podobi kaže; ali pa, kar je še hujsi, očí ti skali in spridi, ter te oslepí. Ravno tako se s postavo godí. Postava, pravi prerok, je čista in svitla, kakor solneni

žarki. Ako pa skoz spačeno vest v naše serce dojde, se od spacene, ali zmotene vesti napčno barve dovzame — in revno po zmoceni vesti oslepljeno in goljfano serce ne vé in pozná več, kaj je prav in dobro.

Res, da človek svoje vesti ne zaziblje na enkrat popolnoma v spanje; toda polagoma, pravi sv. Bernard, se le vender zgodi. S konca, kedar prvi smertni greh storiš, te vest grize in peče, da ti ni skoraj živeti, ravno kakor prva težka neprebavljiva jed želodcu silne težave dela. Scasoma pa, govori sv. Bernard dalje (ad papam Eugenium L. I. de conf.) se ti greh ne zde več tolika hudobija, ob kratkem ga le še malo obrajšaš, in na posled si ga še clo vesel. Bratje moji! krišljanje! ali ni med nami ravno taka? Glej, naša vest, ta svitla luč od Boga v naših sercih užgana, je skoraj povsod svojo svitlobo zgubila in le še motno kakor skoz tamne šipe sveti revnemu svetu. In ker ljudje po tako premočeni vesti reci prav ne sprevidijo in ne spoznajo, izvira iz tega toliko zmot in grehov. Ljudje narobe in krivo sodijo:

- a) od greha, ter pravijo: to ni tolika hudobija,
- b) od svojega stanu, in se zgovarjajo: meni to ni greh.
- c) napčno od svoje modrosti, ter si mislijo: to sam bolj vem.

a) Ogoljvana vest človeka zapelje, da greha nič več prav ne spozna, ter se zgovarja: saj to ali pa uno ni greh, ali vsaj ne tako velik greh. Dokler človek ima zdrave oči in nepopačeno vest, se mu greh vselej kaže gnusoben in strašen. Ko se z grehom že preveč soznani in strastim zapeljati dá, se mu ne bo več tako velik in gnusoben, temuc le majhen zdel in malo pomenljiva reč. Dokler Izraelci, še popotniki v obljubljeni deželo Kanaan, ondašnih prebivavcov še niso poznali, so Jebusejce, Fereceje, Amorejce in druge molikovavske ljudstva, za strašne ljudi, za zgol pošasti imeli. Ali kadar so se z njimi soznani, so bili kmalo drugih misel. Se sprijaznijo, pobratijo in clo v zakon stopajo. Tako tudi stud in strah zgubimo pred grehom, to strašno pošastjo, kedar nam ga ta ali druga strast prav ljubeznjivega in micnega pred oč

postavlja. Tudi nar veča hudobija je potem nam preslepljenim revam le majhna, nič pomenljiva, nobene kazni vredna stvarica!

Od tega nas prepriča vsakdanja skušnja. Le ozrimo se nekoliko po svetu. Od sv. vere, katoliške cerkve, duhovnih pastirjev viših in nižjih nespodobno, lažljivo, opravlivo govoriti, se nam več greh ne zdi: na skrivnem ali očitno ljudi goljfovati, jim škodo delati, se od njih kervavih žulov debeliti, nam je le majhna reč. Svoj trebuh pasti, se z vinom nalivati do gerla, zapravljati, dolgove delati, naj jih plača, kdor hoče, se nam prav zdi in pripuščeno; necimerno se oblaciti, ljudi pohujševati, slabe znanje delati, v nesramne tovaršije zahajati, slabo poželjene v sercu rediti, necisti ogenj v njem užigati, nam je otrocje razveseljevanje, nedolžno veselje. Tako reveži sami sebe slepimo, ter pravimo, da vse to nič ne pomeni, ker sò to majhine reči. Naša vest se je zmotila in ne sprevidi več, kaj je greh.

b) Kakor pa napčno sodimo od greha, sodimo tudi napčno od svojega stanú, ker svoje pregrehe s svojim stanom zagovarjamo. Saj nisem duhoven, praviš, na svetu živim med posvetnimi ljudmi, in kdor med njimi živi, mora v času tudi ž njimi potegovati. Tako scer govoriš, pa ne pomisliš, da s tem sam sebe slepiš in s svojo vestjo ravnáš, kakor ponocni tat s psom; on mu kosec mesa pod noge verže, da se z mesom moti in ne laja. Savl, prvi judovski kralj, je bil Bogu nepokoren, in ni po njegovem povelju Amaleka popolno pokoncal; in glej, ta nepokorščina se mu skor greh ne zdi; zakaj ne? Kraljeva čast ga je prevzela in mu vest omotila. „Grešil sem, reče Samuelu preroku (I. Sam. 15.) in kaj mi zato? nosi ti moj greh“. Neumnež misli, da kraljev škerlatasti plaš grešno rano pokriti zamore! In koliko kristjanov je, ki po Saulovo mislijo! Da si vest upokojiš, se s svojim stanom izgovarjaš; kakor bi bil Bog le za mnihe in nune nebesa ustvaril. Oh kako se goljfaš! Saj se le po stanu oblacim, praviš, pa si že davno cez vojnice skrčl. Ne stavim več, se izgovarjaš, kedar igraš ali v loterijo staviš, ne stavim več,

kakor po svojem stanu uterpeti zamorem; in glej zdavnaj si že dedšino Jezusovo, ki si jo revnim dolžen, zaigral! Vsaki oskerbnik ali hišnik si po strani kaj pridobi, to že stan tako terja, ker je plačilo le piclo primerjeno, rečeš; in vender bi imel pripravljen biti, raji iz službe stopiti, kakor svojo dušo pogubiti. Saj te bom vzel, njo in sebe slepiš, ženitninsko pismo je že storjeno, sej ti vunder ni tako zloba, če se kaj ponorčujem: in glej, en sam smerten greh ti dušo umori! Kupec sem, kako bom živel, če blaga ne hvalim in viši ne cenim, praviš; da pa krivično blago nima teka, nočeš spoznati! Veliko otrók imam in jih le s tem preživim, kar mi mala gostivnica neše, ne morem drugači, kakor da ljudi piti silim, ako tudi že dosti imajo, in da mlade ljudi raznega spola v hišo vabim, da kaj skupim, rečeš; in ne prevdariš, da duše preslepljenih na lastnih ramah v pekel nosiš. Se ne morem postiti, ker imam dela veliko; pa glej, tudi prvi kristjanje niso postopali, in se vender postili do terde noči! K sv. maši grem le vunder vsako nedeljo, pridige in nauki pa so za kmeta; kakor ko bi Bog bil svojega Sina le za kmete na svét poslal. Tako se zgovarjamo, sami sebe goljfamo in v nesrečo pahamo. Zastonj upijemo spovedniku po Sanlovo: „Ti nosi moj greh!“ Kraljevska čast ni Saulu nič pomagala: Bog ga je zapustil, zavergel. Tudi tebe stan ne izgovarja, ker v vsakem stanu je greh prepovedan, pred Bogom gnusoba.

c) Pa to še ni vse. Napčno sodimo od greha, napčno od stanu; napčno pa se tretjič tudi izgovarjamo s svojo domišljeno plitvo modrostjo. Vse hočemo sami nar bolj zastopiti, vse sami nar bolj vedeti, pot proti nebesom nar bolj znati; torej pa tudi nikogar za svét ne poprašamo, nikogar ne poslušamo, nikogar ne ubogamo. Sv. pismo pa pravi: „Na lastno razumnost se nikar ne zanašaj!“ (Prov. 3.) Le prepogosto se clovek zmoti, ako na lastno modrost prevec zaupa! Od tod pride, da pogostoma tudi od odraščenicih ljudi slišimo: tega pa še nisem vedel, še slišal nikdar ne! — In zakaj tega nisi vedel? zakaj ne slišal? Glej, lastna ljubezen ti je vest preslepila, in mislil si, da

že vse veš, vse znaš; toraj nisi pridig poslušal, ne keršanskih nauk obiskoval; nedelske šole si opuščal, nobena nisi za svét poprašal; povsod si le po svoji glavi, po svoji plitvi razumnosti, domišljeni modrosti ravnal.

Nevednost in omocena vest nas slepite, da se s Pilatom zgovarjamo: „Nedolžen sem nad to kervjo!“ Bog pa vsegavedoč in neskončno pravičen nam bo enkrat v greh zarajtal krivice in pohujšanje, ki jih zdaj nočemo spoznati, neveljavne spovedi, ki jih zdaj za dobre imamo, zvijace in goljfijske, ki jih zdaj za pametno skerb za časno imamo. Tedej se bomo čudili in zdihovali, jokali in trepetali. „Tako smo tedaj zašli, pravo pot v zveličanje zgrešili, in prava luč vesti nam ni svetila“ (Weisheit 6.). Toda takrat bo prepozno, bo zastonj.

Zdaj pa mirno spimo grešno spanje, kakor prerok Jona nekdanj v sred strašnih valov, grozenske nevihte, in se pravice štejem, ker prav ne vidimo. Res je tedaj, vest naša oslepi, da si sami napčno postavo napravimo in mirno v grehu spimo. — 2. Človek pa tudi svojo vest zaduši in v grehu umerje. Naj si že vest grešnega človeka tudi še tako terdo spi, včasih se le vender prebudi, izdrami in spregleda. Kadar se to zgodi, je človek nepokojen, nejevoljen sam na-se, ter brezen zagleda, nad komur je spal. Srecen, ako v sé gré, greh zapusti in se spokorí! Toda redek je, da bi se spokoril, le prerado zopet zaspi spanje pregrehe, ter grizeco vest zaduši in to stori tako s silo, kakor z zvijaco.

a) S silo. Spomnimo se na judovskega kralja Amazija. Bog preroka k njemu pošlje, da bi ga zavolj hudobije postrahoval; kaj mu kralj odgovori, da bi svoje vesti iz spanja ne le ne zbudil, temuc še bolj vpokojil: „Si mar ti kraljev svetovavec? mu rece kralj. Tiho bodi, da te ne zadavim!“ (II. Kron. 25.) Preroku ni bilo scer težko molcati, ker Bog svoje gnade nikomur ne posili. Marveč gnada toliko dalj od človeka beži, kolikor bolj se ji ustavlja. Kakor kralj Amazija z prerokom, tako tudi grešnik ravná z njim, ki ga iz spanja spravlja. Milost božja, ki po tolikih potih človeku na serce govoriti vé, ga scer obis-

kuje, opominja, budi. Ali grešnik jo vé spet po toliko drugih potih od sebe odbiti. Naj postavim Bog kakemu pridigarju jezik razveže, da ti tako prepričavno, tako primerjeno, tako na serce govori, kakor bi božji duh sam iz njegovih ust govoril: spačena vest ti zna vunder dobri sklep poboljšanja že v spocetju udušiti. Zapeljivi prerok se ti pridruži, in te od dobrega naprejevzetja odverne, ker ti pravi: Molči, molči, naj duhovni govoré, kar radi, saj ni tako, le radi vse presilijo, ker človeka ne poznajo; in glej, tvoj dobri sklep, ko si ga storiti mislil, je ob tla. Od tod izvira tudi, da nas nobena še tako ljubezniva svaritev ne gine več; kdor nas prepriča, da grešno živimo, nas hudo razžali; kdor nas ljubezniivo svarí, je sirov, netotesan človek. Ali glej, gnada te le kliče, ti vest budí, serce nepokojno dela: kaj stori pa grešnik, posilama gnado odpravlja in vest vpokojuje, v posvetne sladnosti se zakoplje in s posvetnim veseljem spet resnobniše misli iz glave spravlja. Gnada kliče: Glej kako v revnem stanu je tvoja duša, če njo pogubiš, nobene nimaš vec; ti pa praviš: zdaj nimam časa, na to misliti: Smert se ti bliža, govori gnada božja, morda ni dalječ vec, kaj bo če umerješ: ti pa praviš: Zdrav sem še in mlad, se smerti ne bojim. Pa bi se le vunder enkrat spovedal in svojo vest očistil, pravi gnada; ti pa: Imam zdaj imenitniše opravila, spovedal se bom drugo pot. Tako si vest s silo v spanje spraviš in dušiš, da te več ne grize, več ne peče, več ne opominja.

b) In kar s silo ne premoreš, z zvijačo poskusiš. Pač so bili neizrečeno zviti filistri, judov sovražniki. Da bi judovskemu ljudstvu veselje do vojske udušili in ga ob sercnost v vojski pripravili, poklicejo iz judovskega vse kovace, ki so znali orožje delati. Zdaj pa se vojska vname, in med ljudstvom ni bilo, kakor sv. pismo pripoveduje (I. Sam. 13.) ne enega meča, ne ene sulice!

Tako ljudstvo, ki za boj ni bilo pripravljeno, užugati in premagati, ali pa posiliti, naj storí sramoten mir, ni ravno težka reč. — Kakor goljufni Filistejci, s preslepljenimi Izraelci, tako sklene tudi grešnik sam s seboj ne-

časten, sramoten mir. Z vso skerbjo si vse meče s pota spravi, kateri bi serce z zdravim strahom presunili in tako dušo ozdravili. — Taki meci, take sulice so pa: zvesto poslušati božjo besedo, pridno prebirati dobre bukve, pogostno premišljevali resnice sv. vere in posebno čveterne poslednje reci in tako več drugih. Tako mi le radi v miru, toda v grešnem, pocivamo, le rajši nemarne bukve prebiramo, namesto pridigarjev zapeljivce poslušamo, namesto božje besede kvante in laži na uho vlecemo. — Tako dalje smo se že s silo in zvijačami v zmote zakopali in svojo vest v slepoto zarili.

Res, da je še tu in tam kak kristjan, kateri svoje vesti popolnoma utolažiti ni v stanu, in torej za svet poprašat gre: toda kam gre? Nar rajši tje, kjer misli odgovor po spačeni volji dobiti. Človeka grejo vprašat, ki sam ne živi in ne ravna po nauku sv. evangelja, ampak po svoji sprideni volji; k prijatlu gredo, kateri jim odgovor dá, kterega radi slišijo. Ali pa se posvetujejo z učeniki, ktere sv. pismo mutaste pse imenuje, in ki se jim ne upajo resnice povedati, da bi jih ne žalili, ali pa ki jim le samo ušesa šegetajo, sladko na ušesa govore po besedah aposteljna. Še clo namen, iz kterega poprašujejo, je včasih napčen, ker vest preojstro to ali uno potirja, mislijo, od drugih slajšo besedo zaslišati, toraj jih gredo poprašat. Ali pa še clo to, kar na vesti imajo, ali cesar prav ne vedó, tako neresnično, tako prekanjeno, tako zvito povedó, da se jim mora njih reč po njih volji razsoditi.

To pa se pravi po besedah sv. Bernarda, služabnike božje slepariti jih omeciti in si po njih bodece ternje iz vesti puliti (Epist. 7. ad Mon.). Od tod pa pride, da jih je le tako malo, ki povracaajo, veliko pa takih, ki kra-dejo; od tod, da jih je tako malo, ki povracaujejo dobro ime, veliko pa takih, ki obrekujejo in opravljajo; od tod, da jih je tako malo, ki se prav spravijo, veliko pa takih, ki nosijo v sercu kreg in prepir. Od tod, da je veliko krivicnikov, toliko oderuhov, kterih roke od žulov revežev kervavé, pa vender k sv. obhajilu pristopijo; od tod tudi,

da jeziki polni strupa, serca polne žolča — telo Jezusovo zavžijejo. — In na zadnje vse na spovednike valijo. So le spovedniki tega krivi. Ne spovedniki, ampak grešniki, ki se prav ne obtožijo, grehe zamolčijo, hudobije izgovarjajo, na druge zavračajo, ja clo na smertni postelji sami sebe goljfajo, ter svoje hudobije ne spoznajo, se je ne obtožijo, je ne obžalujejo, se je ne spokorijo in tako po nevredno sv. odvezo prejmejo. Glej, tako ravnamo dandanašni s svojo vestjo: Motimo jo, da v grehu spimo, zadušimo jo, da v grehu umerjemo.

S k l e p.

Ste vidili že kterikrat v ponočni tami na močirnih krajih lučice svetiti, se premikati, sem ter tje skakati, kakor da bi plavale. Take lučice učeni veše imenujejo, priprosti ljudje pa pravijo, da so čare ali copernice. Nič drugega niso, kakor učeni ljudje sploh mislijo, kakor zrak ali sapa, ki se vname in zavolj vetriča se semtertje pomika. Navadno se le v močvirjih napravijo. Marsikdo misleč, da ima človeka z lučjo pred sebo, je za njimi tavaje bolj in bo v močvirje zašel, se pogubil in žalostno poginil. — Taka se rada človeku godi, kteremu je strast in greh vest oslepil, da mu ne sveti več prav, in ne kaže prave poti v življenje, kakor smo se prepričali. Čas je toraj kristjanje, da se zdramimo iz spanja, in če smo že v taki omotici dremali, vsaj v nji ne umerjemo. Ne slepimo več sami sebe, ampak preglejmo prav resnično svoj dušni stan. Prižgimo si luč, ktera nas ne goljfa, in ta je sv. evangelje, ki nam vselej resnico pové. Ne izgovarjajmo se s praznimi besedami: Ta in ta tudi tako ravná! Svét je spriden, po njem se ravnati ne smemo. Jezus Kristus nam pravo pot kaže in njegova sv. cerkev resnico uči. Nje se deržimo, On ki je naš postavodajavec, bo tudi naš sodnik. Ako tedaj ženitninskega oblačila pri nas pogreši, sodbi današnjega sv. evangelja ne bomo ušli. Tudi nam poreče: „Zvežite mu roke in noge, in verzite

ga v vnanje tame, kjer bo jok in škripanje z zobmi. — Zakaj veliko je poklicanih, malo — dobro si zamerajte — malo le izvoljenih“. Poklicani smo vsi; oh da bi bili vsi tudi izvoljeni! Amen.

Pridiga za 20. pobinkošno nedeljo.

(Nebeški zdravnik bi nas toliko rad ozdravil, mi pa ga zaničujemo; govoril J. Š.)

„Gospod! pojdi doli preden moj sin umerje“. Jan. 4, 49.

V v o d.

Pač prav imamo, ako našo zemljo bolnišnici primerjamo; in če Zveličarja našega nebeškega zdravnika imenujemo, jo še bolj zadenemo. Ni je bolnik pri Jezusu pomoči prosil, da bi je ne bil dobil. Slepo rojenega ozdravi saboto, v Kafarnaumu pomaga mertvoudnemu, v Jeruzalemu 38 let bolnega siromaka na noge spravi; v mesticu Naim clo mertvega k življenju obudi. Tudi dans žalosten oče pobitega serca prednj stopi, rekoč: „Gospod! pojdi doli, predenj moj sin umerje“, in usmiljeni Jezus besedo izusti: „Tvoj sin živi“, in pri tej priči ga bolezen pusti, zdrav je.

Jezus pa ni prišel na svét, samo telesne bolezni ozdravljat, ampak velikoveč in sosebno duše zdraviti, dušne rane celit. „Ozdravljanje telesno, govori Laktanci, je le predpodoba ozdravljenja dušnega, Jezus je prišel duše ozdravljat“. Pred Kristusovim prihodom, piše Hilari, je bil svét podoben mestu, po katerem je kuga razsajala; bilo je toliko bolnikov, ko prebivavcov“. Še lepše nam to sv. Avguštín razlaga. „Velik zdravnik, pravi, je z nebes prišel, ker je na svetu velik bolnik ležal“, t. j. po izvirnem grehu na duši sprideni in k vsaki pregrehi in hudobiji nagnjeni človek. Saj bi pa tudi nobeden drug nas ubogih na duši smertno bolnih revežev ozdraviti ne bil zamogel, kakor Jezus Kristus. Ne preroki, ne angeli, ne vsi ljudje skup niso bili v stanu, nas revnih sirot rešiti, le on, ki

je, kakor prerok Izaija pravi, naše slabosti nase naložil, in naše bolečine nosil, nas je rešil po njegovih bolečinah in ranah smo bili ozdravljeni. Po vsi pravici toraj smem gospoda Jezusa v današnjem govoru nebeškega zdravnika imenovati, in bom za to svoj nauk takole razdelil:

I. Jezus, nebeški zdravnik, si vse prizadeva, naj človeka ozdravi;

II. Odkod pa je le vunder to, da jih je tako veliko vedno bolnih?

Obedvoje je imenitno in vredno, da zvesto poslušate, nekteri vedno tožijo: Bog mi noče pomagati; drugi pa se njegove pomoči branijo. Pervi naj se z zdravnikom bolj soznanijo — drugi zdravil poslužiti učé: Bog pa naj nas s svojo gnado podpira.

Razlaga.

1. Slep bi moral biti, kdor bi resnico tajil, da smo na duši bolni. Kaj porečete od človeka, kteremu se, kar je grenko, sladko, in kar je sladko, grenko zdi? ali kateri bi meso iz rok vergel, in les žvečil? ali žgance zaver-gel in otrobe jedel? ali pa kruha se branil in apno grizel? To je narobe, porečete, bolezen ni dalječ, že ga popri-jema. Ravno taka je tudi z rečmi, ki dušo tičejo. Kar je božjega, kar je duhovnega, nam nič kaj ne diši; na-sprot pa kaj željno in radi po tem segamo, kar je me-senega in posvetnega.

Večni zakladi nam nič kaj ne dopadejo, časnih pa smo lačni in žejni. Premišljevatí, večne resnice, pogovar-jati se z Bogom in ga moliti, to bi imelo našo dušo veseliti, v tem bi si imela moči in tolažbe iskati; toda naše misli se le po posvetnih rečeh tekajo, kakor čebele od ene cvetlice do druge! Ali mar to ni očitno znamnje, da nas skrivna bolezen tare, da na duši bolehamo? Da, vsi, govori sv. Ambrož, vsi smo merzlični! Tega nalez-ljiva merzlica stiska, merzlica napuha; unega vročinska bolezen terpinči, merzlica jeze in togote: spet drugega neprenehljiva merzlica davi, merzlica lakomnosti; tretjega

sušica morí, merzlica nečistosti; in četertega lena merzlica suši, merzlica lenobe. Pač prav ima toraj kraljevi prerok, ter zdihuje: „Poln bolečin sem, poln smertonosnih ran, o moj Bog! ranjen je moj um, ranjen moj spomin, vsa ranjena je volja moja; zmedeno je moje serce, vsa moč od mene beži in luč mojih oči me zapusti; in verh vsega tega še gnjilina pritisne k mojim ranam“ (Ps. 37.).

O kako reven je tedaj človek in boren! Pa glej usmiljenje božje! Kristus nebeški zdravnik si vse prizadeva, da bi ga ozdravil. In k temu je vès pripraven kakor nalašč; nič mu ne manjka, česar dober zdravnik potrebuje.

Kristus je 1. nar ljubeznjivši zdravnik. „Zaceliti hočem njih poterte serce, govori po preroku Ozeju (Oseas 14), in jih ozdraviti, ker jih ljubim“. Da bi nam svojo gorečo ljubezen pokazal, se je odel z človeškim telesom, in v tej obleki, pravi sv. Avguštin, se približa tako rekoč k postelji bolnega človeka. Ako torej zdravje želiš, o kristjan! zdihni z Marto: „Gospod! on, ki ga ljubiš, je holen“ (Jan. 11).

Jezus je pa tudi 2. nar skerbnejši zdravnik. Sedmere so bolezni, ki navadno človeka težé; on pak jih ozdraviti izvoli, za vsako ime posebej nar primerjenejšo pomoč. Da bi nas napuha ozdravil, je postal ne le samo človek, ampak clo hlapec, sužen, revnemu červiču enak, ki ga z nogami taptamo. Da bi nas lakomnosti rešil, si v nar veči revšini revne jaslice za zibelko izvoli, živi v nar večem sromaštvu, in v sromaštvu umerje gol in nag na križu, ter nima prostora, kamor bi glavo položil. Da bi nas od hudega poželjenja in mesenih sladnost očistil, da svoje deviško telo strašno raztepti in neusmiljeno bičati. Da bi zavid in nevoščljivost v naših sercih vdušil, nam obeta, da bodo enkrat zadnji prvi, in prvi zadnji postali, in da toraj nimamo, zakaj bi druge zavolj njih sreče in imenitnosti zavidovali. Da bi nezmernost v nas zaterl, se da z žolcom in jesihom napojiti. Da bi plamen jeze v naših sercih vgasil, se da ko krotka ovčica v mesnice peljati, in moli clo za svoje sovražnike. In da bi nemarno lenobo od nas odpravil, cele noči prečuje in premoli.

3. je Jezus nar bolj prijetnejši zdravnik, da bi nas rešil, nam navadno le dobre in prijetne zdravila ponuja. „O vi bólni ljudje! govori cerkven učenik, ozdravite se vsaj enkrat; zakaj Jezus je prišel, ki vsako poterto dušo z mazilom svojega usmiljenja ozdraviti želi“. (Serm. 1. vig. Nat.) In akoravno bi se zdravila, ki nam jih ponuja, nam grenke zdele, in se našemu spačenemu poželjenju nič kaj ne prilegle, saj nam jih z medom svoje pomagajoče gnade zmeči in oslajša. „O moj Odrešenik!“ govori sv. Bernard na drugem mestu, kako čudovito olje med vino namešaš, da bi mojo dušo ozdravil: milega se mi skažeš in mogočnega; mogočnega meni v korist, in milega meni v tolažbo — močnega v svoji milosti, in milega v svoji moči“ (Serm. 16.).

Ta zdravnik 4. ni samopriden, ne išče svojega dobička. Ozdraviti nas hoče, in clo večno zveličati, pa to ne za lastnega dobička voljo, ampak iz gol usmiljenja in ljubezni do nas. Veča ni mogla biti nesebičnost nebeškega zdravnika, govori Aureli; kdaj ste še zdravnika poznali, da bi bolniku rekel; Pusti, da te ozdravim, potlej te bom pa še obdaroval? Le Jezus samo tako govori, nas ozdravlja, in ozdravljene clo obdaruje. Jas, pravi, jas, o človek! ti hočem tvoje preobilno plačilo biti (Gen. 15.).

5. je Jezus nar poterpežljivši zdravnik. Le pomisli, o grešnik! koliko tednov, mescov, morebiti clo let te hoče od tvoje bolezní rešiti, in s kako neizrečeno poterpežljivostjo čaka na tvoje ozdravljenje! Ne ostraši ga ne tvoja nepokorščina, ne tvoja prevzetnost, ne tvoja terdovratnost. Tako voljno ti rane obezuje, ko jih nalaš spet z nova odereš. O kje bi že ti bil, kje bi bil jas in mi vsi, ko bi on toliko poterpežljiv ne bil? Poterpežljivo ravna, pravi apostel, ker noče, da bi se kdo pogubil. (II. Pet. 3.)

Ni ga pa 6. bolj pametnega zdravnika, ko je Jezus. On nar sprevidniše ravna. Če vgléda, da mehke in prijetne zdravila nič ne pomagajo, tudi za ojtrejše zagrabi. Kralja Manasa v ječo treši, da bi mu oči odperl. Nabuhodonozarja v zverino premení, da bi ga od napuha očistil. Zgubljenega sina spravi svinje past, da bi se lačen in stradan zmodril in

spametoval. Le brez skerbí se temu nebeškemu zdravniku izroči, pravi zato sv. Avguštín, ne samo takrat, ko se sladkih zdravil posluži, temuč tudi, kedar žge in reže, kedar ti telesno zdravje skali, čast otamni, ti srečo odvzame; on dobro vé, govori ta sv. učenik, kaj stori; le voljno in stanovitno vse prenašaj; in kedar te bolečina peče, si na ozdravljenje spomni, ki te čaka!

7. Zadnič je pa še tudi nar dobrotljivši zdravnik. O koliko si ni prizadjal, koliko ni prestal, da bi nas revne bolnike ozdravil! Zdaj dela čudeže, zdaj joka in zdihuje, zdaj kri preliva ves razbit in na križ pripet, zdaj sv. zakramente postavlja in se nam samega sebe v jed in pijačo prepusti, zdaj aposteljne razpošilja po vsem svétu; vse to, da bi nas rešil, nas ozdravil, nas zveličal. Po vsi pravici lahko reče: „Kaj bi še storiti imel, da bi že storil ne bil?“ Tak zdravnik je naš usmiljeni Jezus! Kako pa, da je le vender zmiraj še toliko bolnih? To je imenitno, pa tudi za nas sramotno vprašanje, na katero homo pa odgovorili v II. delu.

II. Del:

Ljudje, ki vender ne ozdravijo, akoravno jih Jezus ozdravlja, so trojne sorte.

Pervi nočejo verjeti, da so bolni.

Drugi spoznajo scer svojo bolezen, pa se zdravja branijo.

Tretji bi se scer radi ozdravili, toda si v ozdravljenje le preslabih brezmočnih zdravil poslužijo.

a) Pervi tedej še clo ne verjamejo, da so bolni. „Nič mi ne manjka“, pravijo z nekim Laodicejskim škofom, in toraj ne potrebujem ne zdravnika, ne pomagača. O nesrečni zarod, ki noče spoznati, da je preslepljen, reven in siromašk (Apoc. 3.). Kdo ne pozna strupenih jezikov, ki vse, kar od bližnjega vedó in nevedó, iztrobijo, ter mu tako dobro imé odjemljejo, da nedolžnemu kervavé solze po licih tekó; ker so pa opravljanja že od mladih nog navajeni, kakor žabe ragljanja, te svoje dušne bolezni, bolezni opravljanja, ne poznajo, in se zdrave mislijo?

Kdo ne pozna togotnežev, ki bi rajši po živem oglju hodili, kakor svojega razžaljivca prijazno pogledali, ali mu

dobro besedo privoščili; ali roko v bratovsko spravo podali? Pa glej, ker mu ravno smerti in hudiča na vrat ne priklonijo, si iz tega nič ne storé. Nočejo biti bolni, dasiravno sv. písmo prav razločno govori: „Kdor svojega brata sovraži, je ubijavec“. (I. Jan. 3.) Kdo ne pozna gerdih nesramnežev, iz katerih ust se po besedah sv. Krizostoma strupena gnjilina valí, kateri pa to le za kratek čas, za nedolžno veselje imajo; ker, kakor pravijo, kaj takega ne govoré v pričo nedolžnih otrok, ampak v pričo pametnih ljudi. Bolni nočejo biti, akoravno bi se jim vender po nauku bogoslovcov še clo sveta odveza podeliti ne smela. Kdo ne pozná mehkužnežev, ki cel božji dan igrajo in norčije vganjajo, spijo in postopajo? Kteri pa svoje dušne bolezni ne spoznajo, ako ravno je vender ves Jezusov nauk in vse njegovo življenje njih ravnanju naravnost nasproti. Kdo jih ne pozna zanikernih starišev, malopridnih gospodarjev, ki svojim otrokom in poslom vsako napénost pregledajo, vsako nerodnost prizanašajo, ter jih ne z besedo, ne z djanjem ne postrahujejo? Le poslušaj jih, kako se zgovarjajo: „Mladost je norost; saj smo bili mi tudi taki, ko smo bili mladi“; ali pa: „Ti je ravno pustni čas, o postu jih bomo že bolj uganjali in krotili“. Glej, bolezni svoje nočejo spoznati, dušne rane ne odkriti, dasiravno duše njih in njih otrok in poslov morebiti že pojemajo, ali pa že spé, spé smertno spanje pregrehe. Nič jim ne manjka, pravijo, ni jim potreba ne zdravnika, ne pomagaca, in ne spoznajo, da so slepi, revni in ubožni. Ob kratkem: veliko jih je, ki ne spoznajo in ne verjejo, da so bolni.

b) Drugič so tisti, ki svojo bolezen scer spoznajo, pa se zdravja branijo. Ne ozdravijo pa zato ne, ker vse zdravila, ktere jim Bog pošilja, zamečljejo. Poslušajte, kako se nebeški zdravnik milo sam potoži, ker govori po Izaiju preroku: „S čem vas hočem še dalje tepsti, pravi, vas, ki vedno hujši počenjate?“ T. j. kakor sv. Hieronim te besede razlaga: „Kako vas hočem ozdraviti? s katerimi zdravili vaše smertne rane zaceliti, vaše gnile bolečine iztrebiti“? Skerben, kakor moder zdravnik, ki je že vse poskusil, da bolnika ozdravi, zdaj pa ne vé več kaj začeti, govori tudi nebeški zdravnik: „Kaj ti čem storiti, o „Efraim! kaj s teboj početi,

o Juda?“ (Oseas 6,) Kaj s teboj narediti, o grešnik? Ali čem skrivnostne moči sv. Duha se poslužiti in ti z svojo gnado zbujenemu na serce govoriti? Da, gospod! to stori, in grešnik bo ozdravil; tudi sv. Petra je to zdravilo ozdravilo. Poskušal sem že vse to, govori Vsemogočni, govoril sem mu na serce po pridigarjih, opominjal ga po spovednikih, svaril ga po vesti; ali glej, mojega glasu ne posluša? Kaj čem početi z terdovratnežem, z grešnikom? Ali mu čem hladno mazilo na rane obezati, ter z dobrotami si njegovo serce pridobiti? Da, gospod! stori to, in ozdravil bo, tudi kraljev prerok je premišljeval tvoje dobrote in serce se mu je omečilo. Tudi to sem že storil, in ga z dobrotami obdaril: lahko bi mu bil zdravje vzel, pa sem mu ga pustil; v hišo bi mu znal revščino in siromaštvo poslati, pa sem ga obogatil; končal bi mu lahko vse dela njegovih rok, pa mu jih blagrujem, lahko bi ga ob dobro ime pripravil, pa mu ga ne vzamem. Toda glej! večja ko je milost in dobrota moja, tem večja je njegova nehvaležnost! Kaj čem ž njim početi? ktereга zdravila se poprijeti? Ali naj ga veržem na smertno posteljo in mu bolezen pošljem, da mu vse ude pretrese, mu oči odpre in vso grozensko večnost pokaže? Da, gospod! to mu bo pomagalo; tudi kralj Ececija je ves spokorjen in poboljšán s smertne postelje ustal. Tudi to sem že skusil, ga z boleznijo udaril, mu vrata večnosti že odperl; toda komaj se je nekoliko ozdravil in k moči prišel, že je staro življenje z nova začel. — Kaj čem še početi s terdovratnim grešnikom? Ali mu čem nesrečo, sovražnike, preganjanje na vrat poslati? Da, gospod! to ga bo ozdravilo, ker je tudi prešestnico pri preroku Ozeju rešilo, da ti je pred noge padla, ko si ji ternja pod noge nametal. Pa tudi s tem sem ga že zdravil, in na-nj poslal strašno vojsko, ter mu meč že na serce nasadil; pa kaj sem opravil? V terpljenju je bil nejevoljen in nepotpežljiv v preganjanju preklinja božjo previdnost, iz revščine se poskuša s hudobijami rešiti in izmuzati, in če sem bližnje mesta in vasí z vodo zalival, z ognjem žgal, s potresi podiral, ni nikakor verjeti hotel, da bi tudi njega kaj doleteti vtegnilo. Kaj ti čem tedaj storiti, o Efraim! kaj s teboj početi, o Juda! s čem vas še bolj tepsti, vi terdovratneži!

ki vedno hujše in hujše počenjate — in se tako zdravja brani-
nite in nočete ozdraveti.

c) Pa morebiti se motim, ker je morebiti takih le malo, da bi se zdravja branili, velikoveč pa unih, ki bi radi ozdraveli. Res, da bi se marsikdo rad na duši ozdravil, kako pač da le vender vedno bolen leži? Preslabih zdravil se posluži, ki nimajo moči mu zdravja spet dati. Hoče in noče, pravi božji Duh. Ker hoče, in toraj voljo ima se ozdraviti, si pripravi zdravilo, ker pa tudi noče, in nima še prave volje, si izvolji le brezmočnih zdravil. Krivičnik, postavimo, bi rad na duši ozdravel, toraj obžaluje svoje goljufije, to je volja, toda, zdravilo je še preslabo. Škodo poverniti, krivično blago nazaj dati, tega se brani, tega noče, tu ga ni volja; toraj pa tudi v bolezni ostane. Tudi marsikteri nečistnik bi rad ozdravel na duši, zato gre in se prav odkritoserčno svojih grehov spové: voljo ima. Toda preslaba je. Zapustiti njo ali njega, ki ga moti, grešne priložnosti se ogibati, ali kakor sv. pismo z drugimi besedami pravi, si oko izdreti, roko odrezati, nogo posekati, ako ga pohujšajo, to se mu nemogoče zdi, to storiti ga ni volja; toraj pa tudi vedno boleha. Tudi pijanec bi rad zdravje zadobil; toraj večkrat storjene dobre sklepe ponovf, ima voljo; toda zdravilo, ki ga rabi, nima močf; memo oštarije iti, da bi pa noter ne pogledal, med vino vode si naliti, ključ v hram drugemu izročiti, s potrebno merico zadovoljen biti, tega ne more, volje nima; zato se pa tudi ne ozdravi. Tudi navadni grešnik bi se rad ozdravil, toraj večkrat božjo besedo posluša, se večkrat spové, večkrat moli in zdihuje; voljo ima, toda preslabo. Se vsak teden ali vsake 14 dni ali vsake 3 tedne spovedati, le enega spovednika se deržati in ga ne zapustiti, če tudi po svoji dolžnosti žge in reže, tega noče, to storiti nima volje, in tako vedno bolen leži.

S k l e p.

Preden pa sklenem, uprašam še vse bolne duše skupaj, ter rečem: Zakaj pa umreti hočete, vi iz hiše Izraelove!? ki nebeškega zdravnika imate, zdravnika, ki je nar mogočnejši, nar boljši, nar ljubeznjivši, nar skerbnejši, nar poterpežljivši, nar modrejši? Prevelika je moja bolezen! zdihujete. Nebeški

zdravnik pa je še večji, še mogočnejši, še močnejši, odgovori sv. Avguštin. Vsegamogočni zdravnik neozdravljive bolezni ne pozna. — S postelje, na noge toraj, vi revni grešniki! na noge, togotnež, iz vročinske bolezni; na noge, nečistnik! iz sušice; na noge, lenobnež! iz svoje lenobe; vsi, vsi lahko zdravilo zadobimo, če le hočemo; on, ki je ubijavca Dizmaza ozdravil, bo ozdravil tudi nas; on ki je očitni grešnici Magdalenii odpustil, bo odpustil tudi nam; on ki je preganjavca cerkve Savla rešil, bo rešil tudi nas; rešil nas bo z zdravilom svoje rešne kerví. Le predenj pokleknimo na kolena, kakor Kafarnaumski kraljič, ter prosimo: Gospod! pojdi doli, preden moja duša umerje, umerje večne smerti. Pojdi, poreče, tvoja duša bo živela in ne umerla; če se zapovedanih zdravil ne boš branil. Amen.

Pridiga za 21. pobinkoštno nedeljo.

(Homilija; gov. K. K.)

„Odpusti nam naše dolge, kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom“. Mat. 6, 12.

V v o d.

Sv. Peter je enkrat Jezusa vprašal, kolikokrat naj svojemu bližnjemu razžaljen odpusti? Ali enkrat, ali štirikrat, ali do sedemkrat? Jezus mu reče: „Ne sedemkrat, ampak sedemdesetkrat sedemkrat, to je vselej, bodi si še tolikokrat razžaljen“. Težko se je to svetemu Petru in njegovim tovaršem zdelo, svojemu sovražniku tolikokrat odpuščevati. Da bi jim ta imeniten nauk prav živo razjasnil, jim Jezus sledečo lepo priliko pripoveduje, katero si naj tudi mi globoko v serce vtisnimo. Poslušajte!

Razlaga.

1. Nek kralj je imel več hlapcov, katerim je svoje blago izročil, naj bi ž njim pridno kupčevali in obilno obresti pridobivali. Nekaj časa potem jih, na rajtengo pokliče, naj odgo-varjajo, kako so s kraljevim blagom ravnali, kako ga obračali.

Ta kralj je Bog, hlapci smo mi, ki smo od Njega hišniki postavljeni in k temu cilju in koncu neštivilo dobrot in božjih gnad prijeli, naj bi ž njimi po božji volji hiševali k časti božji in našemu zveličanju. In tudi nam bo kakor unim hlapcom prej ali slej rajtengo dajati od svojega hiševanja, „zakaj vsi se moramo prikazati pred sodnim stolom Kristusovim, da vsak prejeme, kar je zaslužil“. Kako se nam bo pri tem obrajtovanju godilo? Evangeljska prilika nas to uči in nam nič dobrega ne obeta. Pripeljali so pred kralja hlapca, ki je clo zanikerno se obnašal in se svojemu gospodarju za 30 milijonov goldinarjev srebra zadolžil; in zdaj hoče gospodar pri priči plačan biti, naj hlapec dnarje dobi, od kodar hoče. Zares gospodar je moral clo dober in prizanesljiv biti, da je malopridnemu hlapcu tako dolgo pregledoval in mu toliko časa dal, svojo rajtingo poravnati; zatoorej se nikakor neusmiljenosti ne sme dolžiti, če zdaj vsaj enkrat svoj dolg od hlapca tirja; ker mu pa ta plačati ne more, ukaže gospodar hlapca in njegovo ženo in otroke po šegi starih časov v sužnost prodati in mu vzeti vse, kar ima, da bi se z dnarjem tako zadobljenim vsaj nekoliko strašnega dolga poplačalo. Ta malopridni hlapec, kteremu se je pri rajtingi tako hudo godilo, smo mi, ki se s svojimi grehi in zamudami naprej naprej pri Bogu zadolžujemo; dan na dan, leto za letom naš dolg narašča; koliko je dobrega, kar zamujamo, koliko je hudega, kar počenjamo, koliko je lastneh in ptujih grehov, koliko je tega, kar zoper božjo voljo storimo v malih in velikih rečéh in prej kakor si mislimo, si nad en milijon dolga pred Bogom nakopljemo. Zares življenje tudi naj pravičnejšega človeka, ko bi ga Bog hotel po vsi ojstrosti presoditi, bi ne moglo pred Bogom obstati; ako je Bog clo nad svojimi angeli madežev našel, kamo se bomo pa mi obernili, ki greh kakor vodo pijemo, in ž njim vse naše stopinje natrosimo? Zatoraj zdihuje brumni Job: „Kaj bom počel, kedar bo Gospod ustal sodit, kedar me bo pobaral, kaj mu bom odgovoril?“ In kakor zanikerni hlapec, tako tudi mi nič ne porajtamo na dan pribodne sodbe, brez pomislika tje v en dan živimo in si brez strahu dolgov nabiramo, kterih poplačevati nam je malo mar. Bog pa, dobri oče, nam še zmirom prizanaša, nam čas pokore daja, da

bi se kje spametovali in začeli pridnejši hiševati in se pripravljati na oestro rajtingo. Ako pa vse to zanemaramo, bomo tudi mi enkrat v take stiske zabredli, kakor evangelski hlapec, bukve pravice se nam bodo odperle in vidili bomo v njih zapisano brez števila dolgov celega našega življenja, in Bog, pravični sodnik, se bo sam oglasil rekoč: „Poplačaj kar si mi dolžen“. O ljubi moji, kako bo nam tedaj pri sercu? S čem bomo mogli storjene dolgove izbrisati? Ali bomo kos vse zamude, vse zanikernosti vseh naših živih dni popraviti? Ali bomo zamogli vse hudo, kar smo storili, nestorjeno storiti? Božja pravica je nepremakljiva kakor morska skala in se ne da prej utolažiti, kakor da ji vse plačamo in do zadnjega beliča zadostimo; sicer tudi nas strašna sužnost čaka, kakor malopridnega hlapca, prodani bomo hudobnemu duhu in v peklenško železje zakovani, kjer bomo le obresti vso večnost odrajtovali, kapital naših grehov pa nikolj se zmanjševal ne bo.

2. Kaj nam je tedaj storiti? Ali nam ni več pomagati? Ali moramo brez upanja pogubljeni biti? Nikar, še je pomoči za nas, še se moremo strašne stiske rešiti, v katero so nas naši grehi spravili, le ravnajmo, kakor hlapec v današnjem evangelju; ko je vidil, da ne more kralju, svojemu gospodarju uiti, in nima s čem odrajtati, pade na svoje kolena in kralja milo prosi, rekoč: „Poterpi z menoj in vse ti bom povernil“. In kralj se ga usmili, ga spusti in mu ves dolg odpusti. Tako tudi Bog z nami ravná. Če se zavolj svojih grehov pred Njim ponižamo, se zgrevamo in obtožimo in Boga za odpušcanje prosimo in vsaj zanaprej obljubimo, Boga nigrdar več ne razžaliti, nas Bog pogubil ne bo. „Jes nočem smerti grešnikove, ampak da se spokori in živi. In naj bojo njegovi grehi rudeči kot škerlat, omiti jih hočem kakor sneg“. tako govori Bog po svojem preroku. Ne le samo, da z nami še dalje poterpi, ampak ves dolg grehov nam odpusti, ravno kakor bi ga ne bilo.

Čudno se nam more zdeti, da je hlapec svojemu gospodarju obetal vse poverniti, kar mu je dolžen bil, dasiravno se je njegov dolg nad 30 milijonov goldinarjev naletel; toda to je le nam v tolažbo rečeno: da bi naši grehi nas preveč ne

strašili, se je sam božji Sin nam v odrešenje dal; Njegova rešnja kri, Njegovo neskončno zasluženje je naša lastnina, naše premoženje, s katerim vse dolgove grehov pred Bogom lahko poplačamo. Ako v Njega verjemo, na Njega zaupamo, Njega ljubimo, tedaj naj serčno k Bogu pristopimo, rekoč: „Poterpi z menoj, in vse ti hočem povrniti z kervijo Tvojega Sina na sv. križu za-me prelito“. Pri tem samem spominu se božja pravična jeza v usmiljenje spremeni in kar naše moči ne premorejo, zamore ena sama kaplica Jezusove rešnje kervi, umiti nas vseh grehov in nam zgubljeno gnado božjo zopet pridobiti. Zatoraj ne obupujmo, naj bo ravno naših grehov, kakor listja na drevju. „Otročiči, to vam pišem, da nikar ne grešite (sv. Janez). Če je pa kdo grešil, imamo priprošnika pri Očetu, Jezusa Kristusa pravičnega, in Ta je sprava naših grehov; pa ne le naših, ampak grehov celega sveta“. O neizmerna dobrotu in milost božja, ki tako dolgo grešnika pričakuje in mu potem vse spregleda, vse prizanese, vse odpusti, ako se le grešnik prav iz serca poniža in v naročje božjega usmiljenja pribeži! Oj, bodi ga Bog hvaljen za to gnado, da nam je še upanje delal odpuščanja naših neizmernih grehov! Čudna prigodba se je na Francoskem prigodila, iz ktere se božja usmiljenost prelepo sveti: V nekem mestu te dežele je živel enkrat neznano hudoben in brezbožen mladenč. Ta gerdi hudobnež gre nekega dné pred mesto na polje in začne strašno razsajati in Boga preklinjati, v svoji zdivjani norosti clo meč potegne, proti nebu maha in zavpije: „Če je kateri Bog nad nami in če je mogočen, naj me le treši“. In glej, kaj se zgodi? Na enkrat beli listek iz neba priferči in mladenču pred noge pade. Hudobnež se začudi, vzdigne listek in bere; bilo je na njem z zlatimi pismenkami zapisano: „Usmili se me“. S temi besedami se namreč začne neki psalm kralja Davida: „Usmili se me o Bog! po Tvoji veliki milosti“. Tu se mladeneč zbrihta in močno zavzame, kako vender zamore Bog tako dober biti, da tolikemu grešniku še sam usmiljenje ponuja. Žalost, upanje, solze in ljubezen ga vsega prevzamejo. Kar pokleknil in Boga zahvalil je za prečudno milost njegovo; na to je šel domu, ter se je popolnoma spreobernal in je spokorno in sveto do smerti živel.

Ta mila prigodba se je pa tudi nam vsem prigodila. Hudoben mladenč, je vès človeški rod s svojimi grehi in hudobijami, in beli listek je Sin božji, ki ga je Oče iz nebes dol poslal. Ne zlato ali srebro, ampak Njegova rešnja kri nam je odpušcanje prinesla, je vse grešne dolgove za nas poplačala in iz bukev božje pravice izbrisala. Ali nas ne bo ravno ta božja nezapopadljiva milost k pokori nagnila! Ali bi ne bila hudobija vseh hudobij, tako dobrotljivega Gospoda žaliti? na Njegovo dobroto se zanašati in grešiti! Ali ne bomo tudi mi drugim usmiljenja skazali, kakor ga je Bog nam skazal.

3. Zares spodobilo bi se, in Bog tudi tirja od nas, da bi mi z drugimi tako ravnali, kakor On z nami, da bi jim tedaj radi odpuščali in prizanašali. Ali žalibog, kako redko se to zgodi! Le poglejmo spet evangeljskega hlapca, kteremu je kralj toliko odpustil; spred kralja pa sreča nekega svojih sohlapcov, kteri mu je bil dolžen 100 denarjev, to je po naši rajtingi okoli 20 goldinarjev. Kaj je to proti 30 milijonom goldinarjev? kako lepa prilžnost se mu je toraj ponudila, zadobljeno milost z milostjo poverniti, za neznano velikega, kar mu je bilo od kralja odpušceno, kaj čisto malega dati in tako svoje hvaležno serce skazati! Zdaj pa priliko na nas obrnimo; ona nam veli, za toliko tavžent in tavžent grehov, kar jih pred Bogom imamo in odpušcanja taistih pričakujemo, tudi majhnih razžaljenj, ki jih od našega bližnega poskušamo, ne porajtati, ampak mu jih iz serca odpustiti, ž njim poterpeti, njegove slabosti prenašati, in po božjem izgledu milo in ljubeznivo ž njim ravnati. Zares če pomislimo, kdo da je Bog, ki ga mi s svojimi grehi razžalimo, in kdo da smo mi, ki nas drugi razžaljijo, Bog neskončna svetost, pred kterim se nebes nebesa pripogujejo, mi pa slabi pozemeljski červeci, si lahko zrajtamo, da vse, kar se nam žalega prigodi, ni nič proti temu, kar mi Bogu zadevamo. K temu še pride, da smo pogosto sami krivi, ako nas drugi razžaljijo. Bi bili mi v tej ali uni reči bolj po pameti ravnali, bi bili bolj poterpežljivi, ponižni in krotki, bi mi rajši henjali, koliko razžaljenja bi se v začetku zaterlo! Tako si pa sami po svoji jezičnosti in nespametnem ravnanju dosti zopernost od drugih napravljamo in smo pogostoma sami več krivi kakor naš bližnji.

Verh tega če smo ravno v eni reči nedolžni in se nam krivica godi, smo se pa v dosti drugih rečéh zadolžili in nismo strahovani bili; in Bog, ki tudi na skrivnem vidi, nam povrača. Oj le nikar ne mislimo si, če nas drugi hudo imajo, da smo nedolžni, le En sam je po nedolžnem terpel, Sin božji namreč in Njegova prečista mati Marija; mi pa več ali manj po pravici terpimo, ako namreč, kar se nam hudega godi, s tem primerjamo, kar smo v celem življenji hudega storili. In kako malo je pogosto, kar nam drugi žalega storijo! kaka kriva besedica, kak neprijazen odgovor, kaka majhna nadležnost ali zopernost, kak ojster pogled, če je že veliko kako zaničevanje ali krivično obdolženje ali obrekovanje, po katerem se nam nekaj poštenja vzame, kaj pa je to tako velikega, da bi drugim ne mogli odpustiti? kaj bi se mi pritožili, če se nam bornim in malovrednim stvarém kaj zopernega primeri. Še clo Bog, ki je vsegamogočen, ne more na tem svetu vse po svoji pravični volji imeti in prizanesljivo poterpi, da ga ravno ljudje njegove stvari razžalijo: mi se pa podstopimo in hočemo vse po svoji glavi obračati, vse pod svoje noge spraviti. Če vse to premislimo, moramo obstati, da vse razžaljenja, ktere se nam prigodijo, clo majhne in skoraj vredne niso, ziniti od njih; in vender kako vse drugače mi ravnamo kakor Bog! Bog nam toliko milostljivo odpusti, mi si pa nočemo eden drugemu henjati in prizanašati, ravno kakor zanikerni hlapec današnega evangelja.

4. Ko je namreč svojega ravnohlapca zagledal, kateri mu je nekaj goldinarjev dolžen bil, ga je zgrabil in davil, rekoč: „Plačaj, kar si mi dolžen!“ Tako tudi mi eden drugega prijemamo, stiskamo in nadležujemo, za vsako malo stvar se tožujemo in pipljemo in kar za en las od svoje pravice ne henjamo. Marsikteri posojevavec bi še lahko svojega dolžnika čakal, pa noče in siromaka po vseh uradnijah vlačí in ga vsega sleče. Marsikteri kreg in prepír bi bil med nami nepotreben, ko bi ljudje zastopili tisto zlato umetnost, z eden drugim poterpljenje imeti; toda kaka majhna reč jim že zamerzi in razkači jih, da drugim ne odpustijo, ampak včasih cele dni, tedne, mesce in leta jezo v sebi nosijo, se ne morejo viditi, se eden drugega sogibljejo in si kjerkoli morejo

kaj zadenejo. Za kure del, ktera sosedovo njivo razpraska, hudobna gospodinja celo vás naropoče; zavolj živinčeta, ki na sosedovo stopi ali se tam kratko časa pase, se močje skregajo, in taka je pri vseh rečéh; ni milosti, ni prizanašanja med ljudmi; vsak pravi k svojemu bližnjemu, kakor evang. hlapec svojemu hlapcu: „Plačaj, kar si mi dolžen“. Ta je tudi pred njim na kolena padel, kakor on pred kraljem, in ga prosil rekoč: „Imej z menoj poterpljenje in vse ti hočem poverniti“. Ni prosil, da bi mu ves dolg odpustil, ampak da bi ga ne stiskal, da bi mu še poterpel. Uni pa ni hotel, temuč šel je in ga vergel v ječo, dokler ne bo dolga plačal. Poglejte v tem gerdem, neusmiljenem ravnanju našo podobo. Pred kraljem je bil ta hlapec ves ponižen in potertega serca, do svojega ravnohlapca pa je bil ves drugi, terd, prevzeten in neznano grozoviten. Tako je tudi med nami dosti takih, ki se pred Bogom nebeškim gospodarjem do tal ponižujejo, ki svetnikom v cerkvi noge oblizujejo, do svojega bližnega so pa pravi trinogi in pivole, ki mu kri do zadnje kaplje zizajo. Višim in bogatim se globoko priklanjajo in se jim na vso vižo prilizujejo, do nižih, do podložnih, do ubožnih so pa vsi ošabni in neusmiljeni in jih tako rekoč z nogami teptajo, jim ničesar ne pregledajo, nimajo za nje nobene lepe besede, nobenega milega občutljeja; naj jih za božjo voljo prosijo, ne dajo se jim omehčiti, ne pregovoriti, da bi ž njimi poterpljenje imeli. Oj kako gerdo je to! kako si taki terdoserčniki upajo, odpuščanje svojih grehov od Boga zadobiti! Vsak dan v očenašu žeberjejo; „Odpusti nam naše dolgé“. Pa njih molitev je prazna in lažnjiva, ker iz usmiljenega serca ne vre; kolikorkrat te besede očenaša izrečejo, tolikokrat se sami obsodijo; prav za prav namreč molijo: „Odpusti nam, ravno kakor mi odpuščamo“. Mi pa nočemo odpustiti, tedaj tudi ti z nami tako ravnaj, tudi ti nam ne odpusti“.

5. Ko so drugi hlapci vidili, kar se je med tema sohlapcoma zgodilo, kako nečloveško je prvi z drugim ravnal, so bili silno žalostni in so šli in povedali svojemu gospodu vse, kar se je bilo zgodilo. Glejte, tako se neusmiljenc ne samo tistemu zameri, ki ga za hudo ima, ampak tudi drugim ljudem, vsi ga zaničujejo, vsi se po pravici nad njim jezijo in čez

njega tožujejo. Kamorkoli se oberne, povsodi zopernike okoli sebe vidi, ki bi se ga nar rajši znebili. In enkrat, kedar mu bo na sodbo stopiti, bojo vsi tisti, ki so bili od njega kakorkoli razžaljeni ali poškodovani, ustali in zoper njega pričevali; pa tudi angeli in vsi izvoljeni prijatli božji ga bojo popustili in toževali pred božjim tronom, in godilo se mu bo po besedah svetega Jakopa: „Sodba brez usmiljenja čaka taistega, ki usmiljenja nima“. Bog ga bo, kakor kralj zanikernega hlapca ojstro ogovoril: „Ti hudoben hlapec, ves dolg sem ti odpustil, ker si me prosil; ali bi se ne bilo toraj tudi tebi spodobilo, usmiliti se svojega sohlapca, kakor sem se jes tebe usmilil?“ To se pravi: „Jes tvoj Bog in Gospod, sem ti tvoje velike in neštevilne grehe odpustil, ti pa nisi hotel svojemu bratu majhne krivice odpustiti? Jez sem se tebi spet milostljivega skazal, naj si me ravno grozno razžalil, sem pustil solnce sijati in dežiti na tvoje njive, ti pa si bil poln sovražtva do svojega brata, si se nad njim hudobno maščeval in mu desetero povračeval, kar ti je on hudega storil; jes sem se tvoje slabosti usmilil, ker sem vedel, da si prah in pepel v hudobiji spočet in rojen; sem tvoje zanikernosti in nerodnosti milostno prenašal in poterpel, da bi se vsaj enkrat poboljšal; ti pa nisi hotel nad svojim bližnim tudi naj manjše pregreške preterpeti. S kakoršno mero si meril, ti hočem nazaj meriti. Sodil te bom po tvojih lastnih potih“. „In Gospod se je razserdil nad hudobnim hlapcom — pravi sv. evangelje — in ga je trínogom ali beričem izdal, dokler ne bo poplačal vsega dolga“. In Jezus še pristavi: „Tako bo tudi moj nebeški Oče vam storil, ako ne odpustite vsakteri svojemu bratu iz svojih serc“. Ljubi moji! te besede so strahu polne za nas, ki tako malo milosti in prizanesljivosti imamo, ki druge brez pomislika razdražimo, če smo pa sami od drugih kakorbodi razžaljeni, jim vse zamerimo; slepi za svoje grehe, imamo deset očí za slabosti svojih bratov; usmiljeni do samih sebe, smo neusmiljeni do drugih. Nad nami pa pravičen Bog kraljuje in vidi naše zanikerno djanje, pripravljeno, nam ravno tako poverniti. Kar sejemo, bomo tudi želi — in veste, ako nas Bog brez usmiljenja sodi, smo vsi

pogubljeni, nobena moč nas ne more iz pravičnih božjih rok rešiti. In ravno, ker se tako malo milosti med nami najde, se bojim, da nas bo malo zveličanih; Bog nam ne more odpustiti, ker mi svojim bratom ne odpuščamo in nič ne prizanašamo. Da se nam ne bo taka huda godila, da nas Bog v peklenko ječo ne zapre; oj bodimo med seboj prav usmiljenega serca, henjajmo si eden drugemu, ne povračajmo hudega z hudim, spravimo se z bližnjim prej ko slej, solnce naj ne zaide za našo jezo; odpustimo si in se bo tudi nam odpustilo.

S k l e p.

Sosebno ti moj kristjan, kteremu huda vest zanikernosti pretečenih let očita in ki se prihodne sodbe bojiš, veš, kako bi se naj ložej svojih grehov znebil in se odpuščanja vrednega storil? Prav je, da k spovedi pogosto hodiš, da obilno žebraš in se postiš, da se v več bratovščin zapišeš; vse to ti pomaga tvoje storjene dolgove pred božjim obličjem zbrisati, toda jes vem še boljši pripomoček, svoj namen doseči: prizanašaj svojim bližnjim, veseli se, če te kdo razžali in voljno poterpi; naj ti bo to v priložnost, božji pravičnosti za svoje grehe zadostiti; potem se bo sladek mir spet povernil v tvoje serce, nek znotrajni glas te bo zagotovil, da ti je od Boga odpuščeno, ker si tudi ti odpustil. — Nek menih, ki je v klostru precej zanikerno in nerodno živel in malo maral za klosterske postave, je bil na smertni postelji ves pokojen in veselega obličja, tako da so se za njega clo njegovi bratje bali, da bi brez prave pokore iz tega sveta ne šel in nesrečno smert storil. Toraj ga opominjajo, naj zdaj svojo zanikernost obžaluje in Boga usmiljenja prosi. Ali čujte, kaj je umirajoči odgovoril: „Vem, da sem Bogu borno služil in da se nisem klosterskega življenja prav deržal. Vender upam pri Bogu usmiljenje najti, ker sem si prizadeval, od nikogar kaj hudega misliti, nikogar obsoditi, ampak vsakemu vso ljubezen skazati“. Tedaj mu prednik reče: „O moj brat! pojdi v miru iz tega sveta; zakaj ker si ti bil prizanesljiv in usmiljen do drugih, boš tudi ti od Boga milost dosegel“. Mi pa, prosimo Boga zdaj in vse svoje žive dni: „Odpusti nam naše dolgé!“
Amen.

Pridiga za žegnano nedeljo ali 22. po binkoštih.

(Cerkve, prebivališča božjega serca; tirjajo pobožnost naših serc;
gov. M. T.)

„Zvolil sem si ta kraj in ga posvetil, — da ostane v njem moje serce na večno.“
(II. Paral. 7. 16.)

V v o d.

„Gospod, kam naj bi šel pred Tvojim duhom, kam zbežal pred Tvojimi očmi? Če bi šel proti nebu, bi bil Ti tam, če bi šel proti peklu, bi bil Ti doli. Če bi vzel perute jutranje zarije, in prebival v nar daljnih pokrajnah morja, tudi tje bi me peljala Tvoja roka, in deržala me desnica Tvoja“ (ps. 138, 7—10.). Tako od povsodnosti, pričujočnosti božje govori kraljevi prerok David, in po preroku Izaii nam pravi sam od sebe: „Nebesa so moj sedež, in zemlja je podnožje mojih nog“ (66, 1.) Dasiravno je pa prostor božje vsemo-gočnosti nezmerna veseljnost, in ga v osnovi Njegovega ne-omejenega bitja nebo in zemlja obseči ne moreta, vendar si je dva posebna kraja izvolil, kjer stanuje, in ta dva sta: nebesa, in pa na zemlji Njemu posvečene hiše božje. V nebesih prebiva s svojim veličastvom in s svojo večno slavo, ter je nar slajši vžitek in zapopadek vsega veselja nebeščanov; na zemlji med nami v Njemu posvečenih tempeljnih pa prebiva Njegovo očetovsko serce, Njegova usmiljenost in dobrotljivost.

Kedar tedaj sv. pismo od nebes govori, govori od njih, kakor od tistega kraja, kjer vse verste zveličanih duhov, kjer vsi kori angelov stojé pripravljeni v spolnovanje božjih povelj in Njegove volje, govori od tistega kraja, od kodar svét in vse naše primerljeje in naklučbe po svoji neizvedljivi modrosti in previdnosti vlada, in kjer ima blisk in grom, tresk in strele shranjene zoper prelomljevacce svojih zapoved. — Od svojega stanovališča na zemlji pa pravi: „Zvolil sem si ta kraj in ga posvetil, da ostane v njem moje serce na večno“. Toraj očitno in kar na ravnost pové, da v naših cerkvah

prebiva Njegovo ljubezni in usmiljenja polno serce. Kakor pa Njegovo veličastvo v nebesih od nas tirja češčenje in pokorščino, tako božja pričujočnost v naših cerkvah tirja pobožnost naših serc. Zato današnji praznik, ko obhajamo obletnico posvečenja vseh cerkev, premislimo, da so naše cerkve tisti kraji, kjer

1. prebiva božje usmiljeno serce, in

2. kraji, kamor naj bi tudi kristjani dohajali s pobožnimi serci. — To ob kratkem v vaš poduk, me toraj zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Ko je bil kralj Salomon dozidal nar lepše zmed svetišč, ki je kdaj v Gospodovo čast na zemlji stalo, pade vpricho vsega ljudstva na svoje kolena in prosi rekoč: „O Gospod Bog Izraelski, poterdi besedo, ki si jo dal Davidu, svojemu hlapcu! — Kedar nebo ne bo rosilo, ali boš ljudstvo s kugo, z lakotjo, boleznijo obiskal, pa se bo s skesanim sercom k Tebi zateklô, o, usliši, te prosim, vse, bodi jim milostiv, prizanesi jim!“ In po noči na to se mu Bog prikaže, rekoč: „Uslišal sem tvojo molitev, in kdorkoli se bo v to svetišče pribežec k meni obernil, bodi v kateri nadlogi hoče, jez ga bom rešil, in on naj me časti“. Če je pa Bog že v stari zavezi dal obljubo, da bo milost skazal vsakemu, kdor se bo s ponižno prošnjo v to njegovo hišo zatekel; koliko bolj velja ta obljuba v novi zavezi, ker je bil poprejšni Salomonov tempelj, njegovi duhovni in darovi le podoba tistih tempeljnov, v katerih veliki duhoven, Jezus Kristus, se po mašnikih novega Melhizedekovega reda, kakor na Kalvarii, v našo spravo svojemu nebeškemu Očetu daruje! Ne kri zaklanih žival, kakor v Salamonovem tempeljnu, ampak kri edinorojenega Sinu božjega klice do nebes: „Prizanesi ljudstvu, ki je padlo, pa želi ustati! Glej obličje, glej drago ceno kervi tega, ki je Tvoj preljubeznjivi Sin, nad katerim imaš vse dopadenje!“ — Kdaj je Bog v stari zavezi le tri kraje v pribežališča odločil, kamor se je tisti, ki je po neprevidnosti in zoper svojo voljo koga ubil, smel brez kazni zateci. Kersanstvo pa ima v novi zavezi po Kristusu toliko pribežališč, kolikor ima cerkev.

Ne samo po neprevidnosti storjen uboj, ampak tudi v narveči in z vso hudobijo sklenjene pregrehe so tukaj v zavetji pred pravičnostjo razsrdjenega Boga. Zakrament sv. pokore je v njih tisti nikoli pozajeti studenec, ki zmiva in spira vso nesnago, vsak madež greha, je tisti plavž, ki očiščuje vso žljindro od naših duš, da se prestvarimo v novega človeka, prerodimo za nebesa.

Tukaj v hišah božjih nam sv. vera pred oči stavi tisto pravo Jakobovo gred, po kateri angeli Gospodovi k nam doli, in od nas spet nazaj gori hodijo. Temu očaku se je ta gred le v spanji, kakor v sanjah prikazala, mi pa jo imamo v resnici. Tu stopajo angeli z nebes doli, da nam prinašajo božje milosti, nam v silah in potrebah pomagajo, naše molitve s svojimi prošnjami podpirajo, in tako sklenjene v lepih zlatih posodah spet proti nebesom nosijo, naše želje, naše hrepenjenja, naše zdihljeje in solze štejejo in pokladajo pred sedež božji, da gre res, kakor sv. Avguštin pravi, naša molitev kakor po vervi do nebes, in z nebes nazaj po njej Njegova milost.

V zgodbah sv. pisma starega zakona beremo, kako velike čuda je Bog s skrinjo zaveze pri Izraelcih storil, in vendar v tej skrinji zaveze, dasiravno jim je bila med vsem nar bolj sveta, ni bilo drugega shranjenega, kakor božje zapovedi na kamniti deski, Aronova palica in posoda mane.

Ali, kar se je s Kristusovo smertjo zagrinjalo tempeljna v presvetišči od verha do tal pretergalo, je v novi zavezi na mesto zapoved zapovedovavec sam v presvetišče stopil, in v naših tempeljnih ni več shranjena posoda tiste mane, katero so Izraelovi očetje v puščavi jedli in pomerli, temuč je shranjena živa mana, angelski kruh, ki je z nebes prišel in dá živež za večno življenje. K tej gostii vabi Kristus vse, ko nas z ljubeznjivimi besedami nagovarja: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jez vas bom poživil“. — „Moje meso je zares jed, in moja kri je zares pijaca. Kdor jé od mojega mesa in pije od moje kervi, ta ostane v meni in jez v njem, in ga bom obudil poslednji dan“.

V Jeruzalemu je bil še ob Kristusovcm času prečuden bajer, ki so ga Betzajda imenovali, in kjer je Bog nad bol-

niki kazal svojo mogočno, dobrotljivo roko. Kedar je namrec angel ob svojem času z nebes stopil, in vodo tega bajerja zamajal, je bil tisti hromi, ki je precej na to v vodo stopil, ozdravljen. Kdo, ljubi moji, ne vidi, da je ta bajer še le slaba podoba tiste vode, ki je shranjena v naših cerkvah v zakramentu sv. kersta? Tukaj ni več treba angela čakati in v bolečinah zdihovati, preden bi prišel, se vode dotaknil in se ga kdo usmilil, da bi ga v vodo spustil; temuč, komaj luč svetá zagledaš, te že sv. cerkev sprejme v svoje narocje, in te v vodi sv. kersta prestavi v prvotni stan tiste rajske nedolžnosti, ki sta nam jo Adam in Eva zapravila, te ogerne z belim plaščem tistega opravičenja, ki te stori svata nebeške ženitnine, otroka božjega in dediča nebeškega kraljestva.

Da, tukaj na planjavi Betlehemskih pašnikov je tisti hlev, tukaj tiste jaslice, kjer božje dete deviške matere Marije, če ne v slabih plenicač povito, vsaj v malih podobah kruha skrito počiva. Tu ga ne le revni pastirji, ampak tudi kralji in cesarji ponižno molijo. Tu je poslednjic tista gora mertvaških glav, kjer se kervava daritev sv. križa na nekervavo vižo vedno ponavlja, in kjer sleherni dan kliče za nas darovano Jagnje božje: „Oce, odpusti jim!“

Po tem takem so v resnici vsi tisti kraji, ki nam v stari zavezi od božjega usmiljenega in ljubeznjivega serca spricevanje dajejo, zedinjeni v naših keršč. katoliških cerkvah, so tedaj naše cerkve zares prebivališča božjega usmiljenega serca.

2. Ker so pa naše cerkve zares tisti kraji, od kodar slišimo glas svojega Zvelicarja: „Glej, to je hiša mojega in tvojega Oceta. Tukaj te čaka pripravljen, da ti v terpljenji zdihujocemu težko butaro polajša, te žalostnega razveseli, omahljivega podpre, padlega vzdigne, zašlega zaverne, trudnega poživi, pravice lacnega in žejnega nasiti s svojimi zvelicanskimi nauki; tukaj je odperto ocetovsko serce, da v nje pribežiš v kakoršni koli potrebi: o kako s pobožnim, ponižnim in potertim sercom bi se toraj kristjan imel vselej bližati božjim hišam! Že na cerkveni prag stopivši

in pokropivši se z blagoslovljeno vodo bi imel s sv. Bernardom reči: „Ostanite zunaj vse posvetne misli, in ne hodite za meno, ker tukaj moram le na svojega Boga misliti; nazaj gredé vas bom spet sebo vzel in se z vami pečal. V cerkev pridši zagledaš kerstni kamen, in nehoté ti je na misel: „To je tista presrečna zibel, kjer me je sv. Duh v svoj zali tempelj posvetil. Tu so se angeli veselili mojega prerojenja, tu je bilo zapisano moje ime v bukve življenja, in bo shranjeno ostalo za tisti strašni dan, ki bo dan plačila. Komaj storiš stopinjo naprej, in oči ti padejo na spovednico. Ali moreš, ljubi moj, ta kraj sprave in usmiljenja pogledati, da bi na svoje obljube in zagotovljenja, da na svoje solze ne mislil, s kterimi si že tolikrat poboljšanje življenja obetal? Ti li ne pravi nek glas: To je kraj, kjer sem tolikrat spoznal: „Oče, grešil sem zoper nebo in zoper Tebe!“ To je kraj, kjer sem zaslišal razveselivne besede: „Zaupaj sin! zaupaj hči! tvoji grehi so ti odpuščeni. Pojdi v miru, in nikar več ne greši!“ — Pred sebo imaš prižnico, in če prav nihče ž nje ne govori, ti molcé pravi: „Kdor je iz Boga, božjo besedo posluša; in pač blagor tistim, ki poslušajo božjo besedo, in jo ohranijo!“ In če proti altarju oberneš svoje oči, vidiš tisto mizo, po kateri teče kri božjega Jagnjeta, vidiš skrivnost, pred katero angeli trepečejo in jo z zakritimi obrazi na koljenih molijo, in na misel ti je, kolikrat te je trudnega in slabega Kristus pri tej mizi poživil v zastavo večnega življenja. Kedar vidiš svetnike na altarji olepšane z zlatom in srebrom, ti ta njih lepota dopoveduje, v koliki krasoti se še le svetijo pri svojem Bogu v nebesih, in tudi v tebi se vzdigujejo želje, kmali biti v njih presrečni, preveseli družnji. Da, še tla, po kterih v cerkvi hodiš, so morebiti grobni kameni tvojih ranj-cih, kterih prah in pepel ti kliče, naj bi Boga prosil za njih uboge duše, jim voščil mir in pokoj v Gospodu!

Tako bi tedaj naše serca imele v pobožnosti vse goreče biti, kedar se v hišo božjo in pred sedeže njegove milosti podamo. Ali — ljubi moji, roko na serce! ali je pa tudi v resnici naše sercé, kolikorkrat v cerkev stopimo, v toliki pobožnosti vneto? Tukaj (sem rekel,) je prava skrinja nove zaveze. Ali se približamo do nje, kakor Mojzes in Aron,

ki sta se že precej pri prihodu v šotor na svoj obraz vergla, ter Jehova, svojega Boga, v vsi ponižnosti molila? Ali se ji ne približujemo veliko več, kakor puntarji Kore, Datan in Abiron, ki so se zoper božje povelja sperli in Njegove zapovedi zavergli? Tukaj, (sem rekel) so jaslice Zveličarjeve. Ali pridemo do njih kakor modri iz jutrove dežele in pastirji iz Betlehema, ki so Jezusa le zato iskali, da bi ga molili in mu darovali svoje serca? Ali veliko več pridemo blizo njih v nastavo nedolžnosti, da bi jih Bogu iz naročja potegnili in nase navezali, enako grozovitnemu Herodu, ki je le zato po Jezusu izpraševal, da bi ga umoril? Tukaj je obednica za našo dušo. Ali pa gremo k temu obedu, kakor aposteljni, ki so telo Jezusa Kristusa z nedolžnim, čistim sercom iz Njegovih rok prejeli; ali se pa, kakor potuhnjeni, tatinski izdajavec Juda Iskariot prederzujemo po roparsko k tej mizi uستي? Tu je Kalvarija. Pa li gremo verh nje, kakor Marija in Janez, da pod križem stoječi zvesti ostanemo svoji križani ljubezni do konca; ali nismo veliko več enaki Njegovim križavcom, ki ga še na križi zasmehujejo in ga ne odnehajo zasramovati, ko celo zanje moli, da, zadnje kaplje svoje kervi preliva v njihovo zveličanje? Kterim od teh obojih, vas uprašam, je vedenje in obnašanje zdanjih kristjanov v cerkvi bolj podobno? Oh, bodi Bogu potoženo! Koliko Jeruzalemskih žen sicer tukaj pretaka solze unanje pobožnosti, ki pa na oltarju darovanemu Sinu božjemu ne dopadejo, zato, ker le nad njim, ne pa nad sebo in nad svojimi otroci, nad svojo in njih nečimernostjo in prevzetnostjo, nad šopirnostjo in praznim lepoticenjem, nad svojo in nad njih jezo, sovraštvom in nevoščljivostjo jokajo.

Sklep.

Zato, kristjani! nikar ne pozabimo, da bodo te svete hiše božje sodnji dan zoper nas ustale in pričale, da, akoravno smo v njih kristjani postali in bili prerojeni v otroke božje, je bilo vendar naše življenje nekerščansko, da smo po svoji zanemarnosti spet postali sužnji satana. Te nesreče nas Bog obvaruj! Po tem takem se hocemo zanaprej vselej s pobožnim in skesanim sercom v revah in stiskah tega življenja

v cerkve, kakor v prebivališča božjega usmiljenega serca zatekati, da nam bo iz njih došla še zadnja pomoč ob grozah smertne ure, in se iz tega svojega doma srečno preselimo na veseli dom Očetov! Amen.

XXIV. Pridiga.

(Maria vas spirituale sit nobis exemplum vitae.)

„Marija posoda duhovna; za nas Boga prosi!“ Lavr. lit. 23, v.

V v o d.

Zavzeli ste se že večkrat nad priimki, s katerimi katoliška cerkev ljubo Marijo počastuje. Kdor jih ne razumi, jih lahko za prazne besede ima; ali začudi se vsaki nad visokim pomenom in prelepim naukom, kdor ga spozna. Kar bi človek rad prav na tanko povedal in popisal, pa mu besed zmanjkuje, rad v primerih pové; sveta katoliška cerkev in njeni sveti učniki so Marijo tako visoko častili, tako goreče in priserčno ljubili, da niso dovtegnile besede to čast in ljubezen vredno naznanovati. Primerjali so torej Marijo nar lepšemu, nar imenitnišemu, nar svetejšemu, kar so vedeli in znali. Klicejo Marijo tudi posodo duhovno; kaj ta priimek pomeni? kaj nas uči?

Že sv. pismo človeka večkrat posodo imenuje ter ga primerja sedaj leseni in glinasti posodi, drugokrat srebernim in zlatim posodam. Preroku Jeremiju neki dan Bog velf: „Ustani in pojdi doli v lončarjevo hišo, ondi boš slišal moje besede“. Šel je prerok v lončarjevo hišo in je vidil, da je lončar iz gline narejal posodo, ker se mu pa skazí, jo hitro v drugo posodo spremeni. Govoril je pa njemu Gospod: „Ali ne bom mogel tudi jes kakor ta lončar delati z vami? glej, kot glína v roki lončarjevi, ste vi v moji roki, hiša Izraelska! Terdovratne Izraelce primerja Bog glinastim posodam, ktere se lahko najo zdrobiti. Dobre in izvoljene ljudi primerja zlatim in srebernim posodam in svetega Pavla imenuje izvoljeno posodo. Pa naj že bo posoda, kakoršna bodi, nar veco

vrednost dobiva po reči, ktera se v nji shranuje. Vse posode, ki se v cerkvi potrebujejo, so nam častitljive, ne tolikanj po robu, iz ktere so, marveč po sveti skrivnosti, kteri služijo.

Katoliška cerkev tudi Marijo, božjo porodnico sveti posodi primerja in jo trikrat zaporedoma posodo imenuje, 1. posodo duhovno; 2. posodo častivredno; 3. posodo vse svetosti. Premišljajmo danes prvo podobo, priimek: „posoda duhovna“. Naštel vam bom tri posode iz Jeruzalemskega tempelja in bom vam dokazal, v čem je bila Marija jim podobna; navodil bom tudi tri svete posode iz naših cerkev in omenil, v čem naj smo jim mi podobni.

Mariji posodi duhovni v čast, nam pa v prid in zveličanje naj bojo govorjene moje besede!

R a z l a g a.

Podajmo se v duhu v tempelj Jeruzalemski, kterega je kralj Salomon postavil in tako okinčal, da je zavolj svoje lepote daleč po svetu slovel. Ne bom ga vam celega popisal, preveč bi nas mudilo; omenim le, da je imel tri poglobitve dele, 1. dvorišče, 2. svetišče, 3. presvetišče. Nar imenitnejše posode, službi božji namenjene in odločene so bile te: 1. skrinja miru in sprave, ali sv. skrinja zaveze, ktera je stala v presvetišču, v nar svetejšem kraju, kamor je le nar viši duhoven, in scer le samo enkrat v letu stopiti smel. Skrinja zaveze je bila narejena iz dragega lesa in z zlatom bogato vdelana; bila je poltretji komolec dolga, poldrugí komolec široka in visoka. Nad pokrovom te skrinje, kteri je bil sedež božji, sta bila častitljiva keruba, ki sta svoje perutnice eden proti drugemu razprostirala in pokrov obsenčevala. V skrinji zaveze je bil zlat verč z nekoliko zern mane, s ktero je bil Bog Izraelce v puščavi redil; v skrinji zaveze je bila tudi Aronova palica, ktera je bila na enkrat ozelenela in sad obrodila v znamenje, da je Aron od Boga veliki duhoven izvoljen; v skrinji zaveze ste bile tudi dve kamneni tabli, na kteri je bil Bog s svojim perstom zapovede zapisal. — Tej skrinji zaveze pripodobujejo sveti učeniki Marijo; tudi Marija je bila sedež božji, shranjena je bila v nji presladka mana, Jezus Kristus, ki je hrana naših duš; v tej posodi so bile hranjene

zapovedi božje, ker jih je Marija vedno v svojem sercu hranila in zvesto spolnovala; v Mariji je ves zaklad nebeških darov in gnad, ker je bila izvoljena izmed celega človeškega roda; v Mariji je vedno cveteča Aronova palica in to cvetje so njene žlahtne čednosti. Zavoljo te velike podobnosti katoliška cerkev Marijo primerja nar svetejši posodi Jeruzalemskega tempeljna, skrinji zaveze ali skrinji mirú in sprave.

Ljubi kristjani! v katoliških cerkvah imamo še svetejši kraj, kateri ni samo sedež, temuč pravo prebivališče božje, ker Jezus Kristus, pravi živi Bog in človek v njem skrivnostno prebiva; ta sveti kraj je tabernakel ali hišica božja. V njem se hranuje monštranca s svetim rešnjim telesom in kelh s svetimi hostijami, ki so našim dušam prava mana nebeška, in jih v tej dolini solz preživljajo za nebeško domacijo; sveto rešnje telo je pa zaklad vseh nebeških darov, zacetek, poterjenje in konec vseh keršanskih čednost; tabernakelj je skrinja nove zaveze, skrinja mirú in sprave; zakaj kdor vredno prejme sveto rešnje telo, dobi dušni mir in spravo z Bogom. Skrinji mirú in sprave in tabernakeljnu naj so podobne naše duše. Skerbno naj hranijo božje zapovedi, ktere je tudi sam Bog v naše vesti nacertal; čiste jih ohranimo, da bo Jezus v njih prebivati mogel; kinca naj jih cvet Aronove palice, lepe blage čednosti, ktere storijo, da so naše duše čedno ozaljšan tabernakelj — ali prebivališče nar Svetejšega. (Konec prihodnjic.)

Novičar.

* Iz Celovca. Pervi zvezek: „*Stimmen aus Innerösterreich*“ smo izdali. Obsega 8 tiskanih pol in nosi sledeče sostavke: „*Der Sprachenkampf in Kärnthen*“; iz tega sostavka se vidi vse, kar se je zastran slovenskega jezika na Koroškem letos godilo. Nemci in Nemškutarji so nas napadali, mi pa smo se serčno branili. Posebno imenitna je poslednja beseda doktorju Husu, kajti ona jasno dokazuje, zakaj se Slovenci potegujemo za slovenske šole: „*Im Interesse der Bildung, der Wohlfart und Freiheit*“. Naj bi te besede našim zopernikom oči odperle. — Drugi sostavek se imenuje: „*Die freie Kirche und der Staat*“. Tu se potegujemo možko in jasno za pravice svete katoliške cerkve, in kažemo, da ne potrebuje od deržave nobene pomoči in branitve; dajte cerkvi le pravo in celo svobodo v cerkvenih rečeh, in živelá bo, cvetela bo, cel svet pre-

naredila bo: Ona je kvas, ki celo peko skisa. — Tretji sostavek nosi nadpis: „Bureaokratie und Selbstverwaltung“; ta sostavek kaže, kako nas podjeda birokracija in pisarija, kako nam sneda denarje, priskerčuje svobodo, podira nam slavo in srečo, in celo državo v nesrečo paha. Se vé, da smo v gnjezdo hudih šeršanov strelili, da jih vse živo okoli nas šumi; pa saj tudi bolnik zaupije, kedar ga zdravnik za rano prime ali jo pritisne; vendar je on njegova sreča, mu pomaga, in ga ozdravi. — Potem so popisani vsi deželni sbori notranjske Avstrije in imenitne reči, ktere so sklenili. Posebno prav na drobno so popisani vsi poslanci Goriškega sbora, ki se je zastran slovenskega jezika tako pravično obnašal. — Za deželnimi sbori pridejo seje državnega svetovavstva, tam nahaja častiti čitatelj vse sklepe, ki so bili storjeni, in vse govore, ki so bili govorjeni. Obširno so ponatisnjeni govori, ki so jih imeli poslanci, ki na desnici državne sbornice sedé in se potegujejo za pravice nas Slavjanov. Primešali smo tudi nekaj besed, da se lahko pozna, zakaj se je to ali uno govorilo, to ali uno godilo, to in uno sklenilo, naj vsakdo jasno vidi, kam pes taco moli. — Potem pride „Zeitungsrevue“; tukaj spodbijamo, kar naši nasprotniki po raznih časopisih zoper nas počenjajo, nam napadajo, nam pravice in poštenje jemljejo. Tudi smo pridjali v tem oddelku nekaj sostavkov iz „Vaterland-a“, iz „Gegenwart-a“ iz „Volksfreund-a“ in iz drugih čednih in poštenih časopisov, ki so jih pa radikalni, freimaurarski in neverški časniki ob vso čast in veljavo djali. Naj ljudje iz teh sostavkov sami vidijo in spoznajo, kako dobrega, keršanskega in liberalnega duha so ti zasramovani in obrekovani časopisi. — Slednjič pa stoji „Politische Umschau“ in „Correspondenz“; v teh rubrikah se nahaja kratko popisano in tudi popoprano in osoljeno vse, kar se je minuli mesec po svetu novega godilo. V dopisih pa je popisano, kaka se kaj po naših slovenskih in slavjanskih deželah nam Slovencom in našim slavjanskim bratom godí. — Alite da je torbica naša precej bogato in debelo nabasana? Človek marsikaj najde, kar mu oči odpre, um razbistri, pogled v prihodnje dni razjasni, serce pomiri in ohladi, pa tudi razveseli. Čakajo nas vse imenitni časi, zatoraj glejmo, da nas ne najdejo nepripravljenih. Zatoraj ljubi in mili bratje Slovenci, ne glejte na nekaj dnarja, 2 gld. 50 kr. ni tolika sila, darujte jih, in prebirali bote do novega leta za nas katoličane in Slovence kaj imenitnih in važnih reči. Malo nas je Slovencev, še manj nas pa je slovenskih domorodcev. Večidel podpirajo le samo ti vse slovenske in domorodne časopise in naprave. Pa misel, za sveto vero gre, za ljubo domovino gre, za naš zanemarjeni narod gre, in misel: zdaj zamujeno se nikoli več poravnati in popraviti ne da, — ta misel naj nas oživlja in naj nam daje voljo in serce, da storimo, kolikor premoremo: Bog daj pravici svojo moč!

Častitim gospodom, ki jih poznamo že od nekdanj kot iskrene in darežljive domorodce, smo poslali že prvi zvezek „Stimmen aus Innerösterreich“. Prosimo jih, da nam pošljejo naročnino za prihodnje zvezke: 2 gld. 50 kr. za 24 tiskanih pol. Vsem častitim naročnikom „Slov. Prijatelja“ pa naših „Stimmen aus Innerösterreich“ nismo poslali, se poslali nismo upali; nismo radi sitni in nadležni. Kdor jih je pa prejemati volje, naj se oglasi, imamo iztisov še dosti in precej mu jih pošljemo. Delajmo bratovsko in zjedinjeni, radi bi jo do tega dohnali, da bi naš nov časopis od novega leta vsaj vsak teden enkrat izhajal, potreba je velika. Slovenci — duhovniki in župani, pomagajte; glejte, da nam pridobite prijateljev in naročnikov. Naj si prizadeva vsakdo, kolikor premore, in vse pojde dobro in srečno; podjali jih bomo nasprotnike!

* Iz Celovca. Naši č. gg. bogoslovci so prejeli tole pismo iz Moravskega:

†
Častita Gospodo!

Draga braće u Kristu!

Sliko „Prihod sv. Cirila in Metodija“ s mojim podpisom: iz Moravske — primate od nas v znamenje slovanske vzajemnosti. Bližna godina 1863 će za nas keršanske Slavjane, osobito pak za nas Moravce velepametna biti, jer upravo 1000 godinah će to biti, što postadosmo kerstani.

Ova prekrasna slika predstavlja radostni dolazak sv. braće Cyrila a Methodia do našeg Velehradu god. 863 za vreme Rastislava kralja silne Moravie. Upam si, da ćete milo Gospodo! veselje imati véh ove slike, kojom ćete sigurno uresiti Vašu robu od nauka, in koja Vam predstavlja naj, veće dobroćince našega slavjanskoga naroda. Molim Vas Gospodo! razširite sada, a osobito nekad, sad ćete s nami raditi u vinogradu Gospodinovom, čast svetih Cyrilla e Methoda, kojih veličastna imena su žalibože! tak dugo ne poznata.

Trostruko izdanje ove Cyrilo-Methodeiske slike će nemalo pomagati k razširenju časti naših slavenskih apostoljev. K skori svečanosti (g. 1863) obnoviti ćemo siromašnu a zanemarenu crkvu u Velehradu, ali to će biti ogromno delo a k tomu treba nam odasvud pomoći. Mi smatramo svakoga za dobroćinca naše siromašne crkve, koj za veliko sliku „Prihod.“ dva, za manju jedan forint ili više dragovoljno žertvuje; fotograficki kipac stoji 50 kr. a. v. Kod nas u Moravskoj i u Českoj čini se medju nami svećeniki osobito društvo pod imenom „Koruna Solunska“; svaki ud ove krune će svake godine jednu ili više sv. misah za sve dobroćince žive ali pokojne žertvovati. Ovako želimo od srdca vrlo mnogo dobroćinacah po našu mater crkvicu u Velehradu dobiti. Bog daj! da se ovo društvo i u Vašoj domovini razširi! Svaki koj želi udom ove družbe (coronae) postati, moli se, da izvoli svoje cenjeno ime nam naznačiti, ono će se u naših českih crkvenih novinah „Hlas“ u Brnu (Brünn) obelodaniti.

Budući da se nadam, da čete nas u razširenju ove slike u Vašoj miloj domovini podpirati, oslobodim se Vam u prilogi poslati:

10 večih,

20 manjih a

10 fotografij; jedan bezplatni exemplar izvolite, kako sam već kazao, kao znak naše bratinske ljubavi iz Moravske od nas primite. Bratrinski pozdrav i celov!

Göding (Mähren), 21. červ. 1861. Friedrich Chmeliček,

Cooperator.

Imenovane podobe so res prekrasne in se dobivljajo pri vredništvu „Slov. Prijatla.“

* Iz Gorice. Kar je bilo uže v letošnjem Prijatlu št. 2. omenjeno, da se spisuje knjiga za brate in sestre tretjega reda sv. Frančiška v slovenskem jeziku, in da ima v kratkem na svitlo priti, to se je sadaj vresničilo. Ne davno smo dobili v roke zale bukvice, ki imajo naslov: Popotni tovarš bratam in sestram III. reda svetega Frančiška, ki med svetam živijo. Spisal O. Mansvet Šmajdek, frančiškan na Kostanjevici, blizo Gorice. V Ljubljani 1861. Natisnil J. Rudolf Milic. Odobrena je knjiga ta za natis ne le samo od visoko častitih predstojnikov imenovanega reda frančiškanskega, ampak tudi od Goriskega pokneženega nadškofa. V dvanajsterki, kakor navadno molitvene knjige ishajajo, je prav lično in zalo tiskana, da se mora vsakemu prikupiti uže po svoji zunajni podobi, in kaj pa še po svojem obsegu! Od obsega knjige nočem tu zopet govoriti, ker je bilo od tega govorjenje uže v zgorej omenjenem 2. štev. letošnjega Prijatla. Samo to rečem, da kdor pozna Mettenleiterjevo „die Zelle in der Welt“ in njeno veljavo, bo gotovo tudi to slovensko delce enakega duha in namena čislal in ga vsem gorko priporočal. Vse sploh toži, da je vse ljudstvo v današnjih časih tako zlo popačeno, da vera pojema, da se pohujšanje vedno bolj širi i. t. d. Temu nasproti kaj postaviti in vsaj to rešiti, kar je mogoče, in popačenja ovarovati tiste, ki še niso zapeljani, je poglavitni namen tretjega reda sv. Frančiška, in tadaj te knjižice. Kdor hoče zvedeti, kaj je ta tretji red, in kaj veleva svojim udom, naj si to knjižico omisli, in gotovo je ne bo bral brez uspeha. Ali, dovolj je to od te knjige.

Konec julija je tu v Gorici beli svet zagledala druga knjiga v osmerki, ki jo je lično natisnil Jan. Kerst. Seitz, in se dobi v zalogi Korelna Šoharja na Travniku po 1 fl. 40 kr. nov. den. in ima naslov: Večne resnice v pogovorih za ljudske misione po slovenskih deželah. Spisal Fil. Jak. Kaffol, duhovnik Goriške nadškofije. I. zvezek. Šteje strani 310. Kakor iz tega naslova vidimo, ima priti za tem še drugi zvezek, ki bo vsaj tako obširen, kakor prvi. Da so Kaffolovi pogovori častitim duhovnikom, posebno tistim, ki so dušni pastirji, po volji, priča dovolj to, da so

njegovi dosadajni spisi, ki so pred nekimi leti bili na svetlo dani, kakor slišim, vsi poprodani. Da bodo po tem takem tudi po teh pričujočih pogovorih častiti gospodje zvesto popraševali in radi si jih nakupovali, ne dvomimo, in gotovo jih bodo radi prebirali, ker je tudi slog in sploh beseda v njih enmalo bolj olikana, kakor v poprejšnih knjigah ravno tega nevtrudnega slovenskega spisatelja. Ne pristavim tadaj k rečenemu drugega, kakor Auguštino ve besede: tolle, lege!

Letošnje šolsko leto je pri koncu. Bogoslovne šole so sklenjene 11. dan avgusta, druge šole pa so sklenjene menda v svojem navadnem času kakor druge leta. Kar imam od bogoslovcov posebnega omeniti, je to, da so se letos ne le samo četertoletniki, kakor sicer druge leta, pridganja in deklamiranja vadili, ampak tudi vsi drugi bogoslovci zaporedoma, in sicer v vseh tukaj navadnih jezikih, tako da so se zraven slovenskih in hervaških sadaj talijanski, sadaj laški ali furlanski glasi slišali; eden je govoril slovensko, drugi hervaško besedo, in zraven tega še po posebnem izrekovanji dežel in krajev, iz katerih so naši bogoslovci doma. Tu je govoril gorenc, pa notrajnc, vsak po svoje; sadaj se je tominsko narečje slišalo, potem kanalsko ali goriško podnarečje; enkrat je govoril Istrianc, pa za njim Kerčun. Ker je večina bogoslovcov slovenska, pač vsak vidi, da se je naj več naših milih domorodnih glasov slišalo; in ker so bili govori na voljo dani, so se tudi vnete besede govorile v spodbudo za vedno napredovanje v omiki našega milega jezika. Ako se bo to, kar se je tega poslednjega pol leta v tej zadevi srečno začelo, tudi v prihodnje redno in zvesto prideržalo, pač mislim, da se bodo bogoslovci deklamiranja dobro navadili, in da bodo sčasom kot uže izurjeni pridgarji svoje prihodnje duhovne službe nastopovali. Hvala za to zasluženemu vodju duhovnišča!

Z gornogradske doline. 9. avg. X — Naj se spet enkrat oglasim. Ali, ljubi Prijatelj, današnji moj glas Ti je že žalosten, da bo Tebe in veliko Tvojih čast. bravcov globoko v serce ranil, da hote ostermeli. — Zgubili smo dobrega, modrega gospoda v naj boljši starosti, kterega častito ime, vem da, tudi na Koroškem dobro znano, veliko velja — Mihaela Plaskan-a, gornogradskega dekana pri sv. Francišku — ni več . . . umerli so 7. avg. komaj 48 let stari. — Posvetnega blaga in premoženja niso dosti zapustili, ker ga niso iskali; zapustili so pa za seboj dober spomin, ki je več vreden ko zlato in srebro. Kar so imeli — so zročili ubogim, ki so jim bili vedno usmiljen oča, in pa svojim duhovnim prijatlom. Dans 9. avg. smo jih žalostni pokopali. Od blizo in deleč so prihiteli njih duhovni prijатели in tovarši, jim skazat poslednjo čast. Vseh duhovnikov je bilo 37, kar zadosti kaže, kako so nam bili ljubi in dragi. Rodili so se v Braslovčah, so bili v vseh šolah izversten učenec, in kakor mašnik so sloveli po naši škofiji zarad svoje modrosti, zgovornosti in gostoljubnosti. Bili so več let v Celji za vikarja in naposled 14

let pri sv. Francisku za fajmoštra in nekoliko let sem tudi za dekana. V l. 1847 9. avgusta so faro nastopili — v l. 1861 9. avgusta so od nje odstopili. Bog jih je poklical na odgovor — lehek bo njih odgovor, ker so dobro gospodarili. Mi pa pripravljene bodimo, da, kader Gospod pride, nas tudi pripravljene najde! —

Duhovske zadeve.

* Naš premilostl. knezoškof Valentiu, bojo poslednje dni mesca avgusta Šent-Vidško dekanijo vizitirovali. Začeli bojo v Št. Boštjanski fari, hodili od fare do fare, in vsak dan tudi po dve ali tri fare preiskovali. Prve dni prihodnjega mesca se pa podajo na Dunaj k državnemu svetovavstvu.

* Kerška škofija: Čč. gg. so dobili fare: Oswald Ant. Gorenče; — Kokalj Greg. Golovico, Grebečičer Ign. Cirkno (Kirchbach) in Truntšnigg Jož. Dropole. — Za provizorje grejo čč. gg.: Hofmayer Mih. v Šmarje, Ledvinko Alojz v št. Mihel pri Pliberce, in Jörgger Alb. v Zorico (Sörg). Čč. gg. kaplani so prestavljeni in vnovič umestjeni: Jaeger Greg. v Wolfsberg, Selnik Luk. v Kotarče, Muden Šim. v št. Jakob pri Rožce, Kac Štef. v št. Štefan na Zili, Ineko Matevž v št. Mih. pri Pliberce in Wucela Ant. v Tinje. Umerl je č. g. Prise Alojz fajm. v Šmarji. R. I. P.!

* Goriska nadškofija: Č. g. Ceriani Jož. pride iz Romansa kot eksposit v Sdraušino; č. g. Fabris Peter iz Viloša za duh. pomočnika v Chiopris; č. g. Juh Aud. iz Ponikve za provizorja v Kezbano; č. g. Delconte Jan. začasno v pokoj. — Tehantija v laškem Gradišču je razpisana do 31. t. m.

* Terzaška škofija: Prestavljeni so bili nasledni gospodje duhovniki: Kurelič Jan. je stopil v začasni počitek, bivši kaplan v Lovranu, na njega mesto pride Kurelič Franc bivši kaplan v Kastui, v Kastvo pride Martinčič And. popred kaplan v Jelšani, v Jelšano pride Soklič Tom. iz Opčine. — Hrovatin Ant. kaplan v Truskah gre za kaplana in učenika v Ospu, Teran Fr. iz Ospe v Munc za kaplana in učenika, iz Mun gre Rakove Lov. za kaplana in učenika v Kubed, od tam pride Leben Jak. za kapl. in učenika v Boljuno, od ondot gre Planinšek Jan za kapl. in učenika v Milje, od tam pride Devetak za administratorja v Kastanjo. Okorn Jan. bivši kaplan v Hrušici, gre za exposita v Kersiklo, v Hrušico pride Klemenc Franc. bivši kaplan pri sv. Jakobu v Tersti, na njegovo mesto nastopi Dovgan Fr. bivši kaplan v Portulah (Operto), v Operto pride Saunig Eduard bivši kapl. in učenik pri Solnišnicah v Piranu, na tega mesto je postavljen Tamaro Dom. bivši Subsidiar pri kolegiatni farni cerkvi v Piranu. — Blažič Fr. bivši kaplan in šolski učenik v Lindaru je prestavljen za administratorja v Boljuno. — Umerli so: č. g. Verne Miha, stolni prošt v Tersti, umerl na nagloma, pol dneva le bolan, v 64 letu svoje starosti; Ban Ant. dne 27. mal. serp. bivši farman v Boljunu, star 56 let.

* Lavantinska škofija: Visokoč. g. Korošak Mat. je izvoljen dekan in fajm. pri sv. Jurju na Savnici; č. g. Pernavsl Štef. je dobil faro na Remniku. — Visokoč. g. Dr. Murko Ant. opravlja tudi dekanijo Fravhajm; — visokocast. g. Tutek Juri dekanijo Jarenino, in č. g. Florijanšič Jožef dekanijo Gornograd. — Za provizorje pridejo čč. gg.: Antolič Jan. v Fravhajm, Vrlič Franc v Jarenino, Pukšič Franc v Lembah in Pirc Greg. k. sv. Francisku Ks. Umerli so: Visokoč. g. Čepe Franc, častni korar in dekan v Jarenini, — č. g. Lah Ant. duh. svetovavec in fajm. v Lembahu, č. g. Plaskon Mih. dekan pri sv. Francisku in č. g. Drobnič Jož. deficient. R. I. P. — Č. g. Pirc Andr. je stopil v počitek. P. n. stoljni dekan Albrecht K. je umerl.

* Ljubljanska škofija: Č. g. Lomberger Jož. je dobil Tujniško lokalijo. Za provizorja v Kovor gre č. g. Vohinec Fr. — Sledeči čč. gg. kaplani so prestavljeni: Eržen Nace v Terzič, Lenček Blaž v Skocian, Žužek Janez na Jezico. — Umerli so čč. gg. fajmoštri: Rožič Jak. v Presarjih, Lukanec Jak. v Kovoru in Gvaje Mart. R. I. P.!